

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Թրամփը Պատի Առջեւ

Մեծահարուստ գործարար Տա-նոլտ Թրամփ երբ յայտարարեց նա-խագահական ընտրութիւններուն իր թեկնածութիւնը, խոստացաւ Մեք-սիքոյի հետ հարաւային սահմանի ամբողջ երկայնքով հսկայ պատ կա-ռուցել՝ գաղթականներու հոսքը դադ-րեցնելու նպատակով: Ան աւելցուց որ այդ պատի կառուցման ծախսերը պիտի վճարէ Մեքսիքոն ինքը:

Պատի կառուցումը եւ Մեքսի-քոյի կողմէ ծախսերը վճարելը դար-ձան Թրամփի ընտրարշաւի գլխա-ւոր լօզունգները: Միլիոնաւոր Ամե-րիկացիներ հաւատալով այդ անի-րագործելի խոստումին քուէարկե-ցին Թրամփին ի նպաստ:

Դրացի երկիրը բնականաբար մերժեց խօսիլ վճարում կատարե-լու մասին, իսկ իր պաշտօնավար-ման առաջին երկու տարիներու ըն-թացքին Տանոլտ Թրամփ փորձեց եւ ծախողեցաւ Գոնկրէսի կողմէ յատկացումներ ապահովել պատի շինութեան համար, հակառակ որ ամբողջ իշխանութիւնը կը գտնուէր Յանրապետականներուն ձեռքը:

Նոյեմբերին կայացած ընտրու-թիւններէն ետք կացութիւնը աւելի բարդացաւ, երբ Ներկայացուցիչ-ներու Պալատը անցաւ Դեմոկրատ-ներուն կողմը: Այժմ Թրամփ սկսած է մտահոգուիլ երկու տարի ետք կայանալիք նախագահական ընտ-րութիւններով: Յանկարծ ան կ'անդ-րադառնայ, որ իր այս գլխաւոր խոստումը պիտի չկարողանայ իրա-գործել՝ յուսախաբութեան մատնե-լով իր կողմնակիցները:

Այս օրերուն Միացեալ Նահանգ-ները կը գտնուի ներքին տագնապի առջեւ: Նախագահը կը մերժէ ստո-րագրել Գոնկրէսի կողմէ տարեկան յատկացումներու օրինագիծը՝ պա-հանջելով որ, 5.7 միլիարդ տոլար յատ-կացում մը ընդգրկուի պատի կառուց-ման համար: Դեմոկրատները կը մեր-ժեն ընդառաջել այդ խնդրանքին՝ պա-տի կառուցումը նկատելով անբարո-յական, անգործնական ու ծախսա-լից: Այս պատճառաւ երեք շաբաթներ է վեր կեդրոնական կառավարութիւնը մասնակիօրէն փակ է, 800 հազար պաշտօնեաներ գրկուած են իրենց աշխատավարձերէն եւ դադրած են գործել շարք մը պետական սպա-սարկութիւններ: Յառաջիկայ օրե-րուն տագնապի ազդեցութիւնը պի-տի տարածուի նաեւ միլիոնաւոր այլ քաղաքացիներու վրայ:

Ամերիկացիներու մեծամասնու-թեան կարծիքով նախագահն է մե-ղաւորը ստեղծուած այս անել կա-ցութեան համար: Երեքշաբթի երե-կոյան, Սպիտակ Տունէն պատգամ յղելով Թրամփ փորձեց համոզել ժողովուրդին, որ իր մօտեցումը աւե-լի ճիշդ է: Թէ ինչ ազդեցութիւն պիտի ունենան նախագահի խօսքերը, ցոյց պիտի տան յառաջիկայ օրերը, մինչ այդ Թրամփ ու իր հետ ամբողջ Ամե-րիկան կը գտնուին պատի առջեւ: «ՄԱՍԻՍ»

Երեւանը եւ Ասթանան Կոչ Կ'ուղղեն Ազգամիջեան Երանգ Չտալ՝ Հայերու Մասնակցութեամբ Տեղի Ունեցած Միջադէպին

Հայաստանի եւ Ղազախստանի բարձրատիճան պաշտօնեաները կը վստահեցնեն, որ Քարականոտ քա-ղաքին մէջ տեղի ունեցած ողբեր-գական միջադէպը ազգամիջեան բնոյթ չի կրեր:

Յունուար 1-ին, Քարական-տայի ճաշարաններէն մէկուն մէջ Հայերու եւ տեղացիներու մէջ տե-ղի ունեցած վէճը վերածուած է ծեծկռտուքի, որու ընթացքին դա-նակահարուած է երիտասարդ դա-զախ ժամադէրթ Պակըթթանովը, որ հետագային մահացած է հիւանդա-նոցին մէջ: Երկու այլ անձիք վիրաւորուած են:

Յաջորդ օրերուն Քարական-տայի մէջ սկսած են բողոքի ցոյց-երը՝ Հայերու դէմ: Քաղաքին մէջ տեղի ունեցած է բազմամարդ ցոյց, որու մասնակիցները մտավախու-թիւն յայտնած են, թէ մեղաւորնե-րը անպատիժ կը մնան, անոնք կը կաշառեն իրաւապահները եւ կը յայտնուին ազատութեան մէջ:

«Ոչ ոք կ'ազատի. այդ պորձը կը գտնուի հանրային եւ իշխանու-թեան բարձր օղակներու վերահս-կողութեան տակ: Հետաքննութիւնը պիտի շարունակուի այնքան ժա-մանակ, մինչեւ յանցագործները պատժուին», - ցուցարարներու հետ հանդիպման ժամանակ յայտարա-

րած էր Քարականոտայի շրջանի ղեկավար Երլան Քոչանովը՝ հա-ւաստիացնելով, որ երեք օրուան ընթացքին կը ձերբակալուի նաեւ հետախուզման մէջ գտնուող գլխա-ւոր կասկածեալը:

Միջադէպի մասնակիցներէն թորգոմ Մալխասեանը եւ Սոխակ Մալխասեանը ձերբակալուած են, իսկ Նարեկ Գուրուբեանի նկատ-մամբ յայտարարուած է հետա-խուզում:

Անդրադառնալով Ղազախս-տանի Քարականոտ քաղաքին մէջ հայերու եւ ատրպէյճանցիներու միջեւ տեղի ունեցած մահուան ելքով բախման միջադէպին, Նիկոլ Փաշինեանը ցաւակցութիւն յայտնած է գոհուածի հարազատ-ներուն:

«Ուզում եմ ընդգծել, որ այդ-տեղ չի կարող լինել ազգամիջեան որեւէ քոնթեքստ, որովհետեւ որ-քան ինձ են զեկուցել, բախում ունեցած երկու խմբերն ազգային առումով միատարր չեն եղել, եւ դանակահարող խմբի մէջ ազգու-թեամբ դազախ քաղաքացի է եղել», - ըսած է Փաշինեան:

Քարականոտայի ողբերգու-թեան անդրադարձած են Ղազախս-տանի նախագահը եւ Ղազախս-տանի արտաքին գործերի նախարարը:

Շար.ը էջ 4

Ծերակոյտը Հաստատեց Լին Թրէյսիին՝ Հայաստանի Մէջ ԱՄՆ Դեսպանի Պաշտօնին

Միացեալ Նահանգներու Ծե-րակոյտը հաստատեց է նախագահ Տանըլտ Թրամփի կողմէ առա-ջադրուած՝ Լին Թրէյսիի թեկնա-ծութիւնը Հայաստանի մէջ ԱՄՆ դեսպանի պաշտօնին:

Ծերակոյտի արտաքին յարա-բերութիւններու յանձնաժողովին մէջ տեղի ունեցած լսումներու ընթացքին Լին Թրէյսիին յայտա-րարած էր, որ Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու քաղաքա-կանութեան հիմնական նպատակն է ամրապնդել Հայաստանի անկախ պետականութիւնը:

«Հայաստանի մէջ մեր քա-ղաքականութեան նպատակը կը մնայ անփոփոխ. անկախ, ժողովր-դավար եւ բարգաւաճող Հայաս-տանի ամրապնդումը, որ խաղա-ղութեան մէջ կ'ապրի իր հարե-ւաններուն հետ: Եւ մենք կրկին կը հաստատենք մեր նուիրուած-ծութիւնը ինքնիշխան Հայաստա-նին, որ ազատ է ընտրելու սեփա-կան գործընկերները», - յայտա-րարած էր Թրէյսիին:

Միացեալ Նահանգները ար-տերկրի մէջ ներկայացնող դես-պանները կ'առաջադրուին՝ նա-խագահի, սակայն կը հաստատ-ուին Ծերակոյտի կողմէն: 24 տար-

Հայաստանի Նորընտիր Խորհրդարանի Առաջին Նիստը Պիտի Կայանայ Յունուար 14-ին

Հայաստանի Կեդրոնական ընտ-րական յանձնաժողովի նախագահ Տիգրան Մուկուչեան տեղեկացուց, որ նորընտիր Ազգային ժողովի առաջին նիստը պիտի կայանայ Յունուար 14-ին:

«Ազգային ժողովի 2018 թուա-կանի Դեկտեմբեր 9-ի արտահերթ ընտրութիւններով ընտրուած նո-րընտիր ԱԺ առաջին նստաշրջանի հրաւիրման օր է յայտարարուած 2019 թուականի Յունուարի 14-ի երկուշաբթի օրը, ժամը 10:00-ը», - յայտարարած է Մուկուչեան:

Յանձնաժողովը հաստատած է պատգամաւորներու թեկնածուներու ինքնաբացարկներու դիմումները: Թիւով ամենաշատ՝ 18 ինքնաբա-ցարկի դիմում ներկայացուցած էին «Իմ քայլը» դաշինքի թեկնածուներէն անոնք, որոնք, ամենայն հաւա-նականութեամբ, պիտի շարունակեն գործունէութիւնը գործադիրի մէջ:

Օրհնագիր պիտի չէր թան վար-չապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փա-շինեանը, փոխվարչապետ Տիգրան Աւինեանը, նախարարներ՝ Սուրէն Պապիկեանը, Արայիկ Յարութիւն-եանը, Յակոբ Արշակեանը, Էրիկ Գրիգորեանը, Ֆելիք Յոյակեանը: Մանտաթէն հրաժարած են Կոտայքի, Արարատի, Գեղարքունիքի, Վայոց Ձորի, Լոռիի, Արագածոտնի մարզ-պետները: Ինքնաբացարկի դիմում-ներ ներկայացուցած են նաեւ Պետա-կան վերահսկողական ծառայութեան պետ Դաւիթ Մանասարեանը, Պետա-կան գոյքի կառավարման կոմիտէի նախագահ Նարեկ Բաբայեանը եւ վարչապետի աշխատակազմի ղեկա-վար էտուարտ Աղաճանեանը:

Ինքնաբացարկի դիմում ներ-կայացուցած է Լուսաւոր Հայաստա-նի թեկնածուներէն երկուքը: ԲՀԿ-էն ոչ մէկ դիմում եղած է:

Մինչեւ նորընտիր ԱԺ-ի առա-ջին նիստը՝ Յունուար 10-ին կը նախատեսուի ընտրուած պատգամա-ւորներու մանտաթներու յանձնման արարողութիւնը: Այն պիտի իրակա-նացուի օպերայի եւ պալէթի ազգա-յին ակադեմիական թատրոնին մէջ:

ԱԺ-ի մէջ մեծամասնութիւն պիտի կազմէ «Իմ քայլը» դաշինքը, որ պիտի ունենայ 88 պատգամա-ւոր, երկրորդը պիտի ըլլայ «Բար-գաւաճ Հայաստան» խմբակցու-թիւնը՝ իր 26 պատգամաւորներով: Խորհրդարանական երրորդ եւ ինք-զինք ընդդիմադիր հռչակած ուժը «Լուսաւոր Հայաստան»ն է, որ պիտի ունենայ 18 պատգամաւոր:

Ըստ Մահմանադրութեան, նո-րընտիր Ազգային ժողովի լիազօրու-թիւններու ժամկէտը սկսելէն ետք Հանրապետութեան նախագահը կար-չապետ պիտի նշանակէ մեծամասնու-թեան ներկայացուցած թեկնածուին:

Հայաստանի մէջ ԱՄՆ նոր դեսպան՝ Լին Թրէյսի

ուան հանրային ոլորտի մէջ աշ-խատանքի փորձ ունեցող Լին Թրէյսիին ԱՄՆ-ի Պետական քար-տուղարութեան Ռուսաստանի հար-ցերով աւագ խորհրդականն էր: Նախապէս զբաղեցուցած է Ռու-սաստանի ու Թուրքմենստանի մէջ ԱՄՆ-ի փոխդեսպանի պաշտօնը, եղած է ԱՄՆ-ի պետական փոխ-քարտուղարի տեղակալ Հարաւա-յին եւ Կեդրոնական Ասիոյ երկիր-ներու գիծով:

ՎԱՅԱՍԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Դելիից Դաւու. Զայաստանի Անակնկալը

ՅԱԿՈՔ ԲԱՂԱԼԵԱՆ

Հայաստանը Դաւուսի ամենամեայ համաշխարհային տնտեսաչափաբանական համաժողովում 2019 թվականին մասնակցելու է աննախադէպ պատուիրակութեան մակարդակով, տարեվերջին յայտարարել էր Հայաստանի նախագահ Արմէն Սարգսեանը: Ինչ է դա ենթադրում, առայժմ բացուած է: Ինչպիսի պատուիրակութեամբ է Հայաստանը գնալու Դաւու 2019 թվականին:

Տարեմուտի օրերին իրադարձութիւնները Հայաստանում, աւելի շուտ հայկական համացանցում ունեցան խորհրդանշական զարգացում: Հայկական սոցցանցերում մեծ քննարկումների առիթ դարձաւ Հայաստանի զգալի թուլութիւնը հնդկների հոսքը, որի առնչութեամբ հնչում են մտահոգութիւններ, ամենատարբեր գնահատականներ, իսկ իրավիճակն ու դրա գնահատումը հիմնականում գտնուում է երկու ծայրայեղութիւնների տիրոջ թուլութեան մի դէպքում գրեթէ լիակատար մերժողական, ազգային հանդէպ սպառնալիքների մասին անգամահարմար, միւս դէպքում Հայաստանի հիւրերի այնպիսի պաշտպանութեան, որի ընթացքում նաեւ օգտատէրերը չեն գլանում հեզանական արտայայտուել հայերի հասցէին:

Հանրային, պետական նշանակութեան որեւէ հարց քննարկելիս երկու կամ աւելի ծայրայեղութիւնները բնորոշ են հայկական

հանրութեանը, առաւել եւս այդ հանրութեան ծուռ հայելու դերում յայտնուած սոցցանցային տիրոջ թիւն:

Իսկ հարցն անշուշտ ունի անդրադարձի, պետական մակարդակով, փորձագիտական մակարդակով դիտարկման, ուսումնասիրման անհրաժեշտութիւն եւ բանն այստեղ ամենեւին էլ որեւէ օտարագրի մերժումը չէ, ինչպէս կատարուում է ծայրայեղութիւնների տիրոջ թուլութեան:

2016-ից 2017, ու յատկապէս 2018-ին զգալի աւելացել է Հայաստանի երկր Հնդկաստանցիների հոսքը, հասնելով մօտ 30 հազարի: Կարճ ժամանակում հոսքի զգալի աւելացումն անկասկած պէտք է դառնայ պետական մակարդակի դիտարկման առարկայ, հասկանալու համար, թէ ինչի հետ գործունէնք, ինչ է իրենից ներկայացնում այդ հոսքը, ովքեր են գալիս, ինչ նպատակով եւ այլն:

Դա պարզապէս ազգային անվտանգութեան հարց է, ընդ որում ոչ միայն այն տեսանկիւնից, թէ մէկը կը գայ ու վատ բան կ'անի: Խնդիրը նաեւ տնտեսական անվտանգութիւնն է, եթէ դիտարկում ենք նաեւ հնարաւոր էժան աշխատուծի ներհոսքը, որովհետեւ պէտք է հասկանալ նաեւ դրա բացասական հետեւանքը տնտեսական գործընթացի բնականոն զարգացման համար: Այդ ուսումնասիրութիւնը, դիտարկումները, իրավիճակի հանգամանալից հասկանալը ամենեւին

չի նշանակելու Հայաստանի հիւրընկալութեան սահմանափակում, փողոցում օտարագրիները, հնդիկների ստուգում կամ գնումութիւն: Եւ այդ իմաստով ի հարկէ շատ լաւ կը լինի, որ սոցցանցային ծայրեզուրութիւնները դադարեն, եւ խնդիրը լինի զուտ պետական-մասնագիտական տիրոջ թուլութեան, պարզապէս հասկանալու, հանրային եւ պետական կեանքի ամենատարբեր ուղղութիւններում հնարաւոր ազդեցութիւններին պատրաստ լինելու համար, ինչը ենթադրելու է ոչ թէ կտրուկ արգելքներ, այլ ուղղակի համարժէք կարգաւորումներ ըստ անհրաժեշտութեան:

Դա բուն թեմայի առնչութեամբ, իսկ խնդրի խորհրդանշականութիւնն անշուշտ աւելի լայն է հէնց Դաւուսի խոշորագոյն համաժողովի համատեքստում, որին, ինչպէս արդէն նշեցի, նախագահի մակարդակով ազդարարուել է Հայաստանի աննպատեղի մասնակցութիւն:

Բանն այն է, որ Դաւուսը համաշխարհային տնտեսաչափաբանական էլիտայի հաւաքատեղին է, որտեղ արդիւնաւէտ մասնակցութիւնը պահանջում է նաեւ համարժէք ընդգրկուելու ու լայն մտածողութիւն, Հայաստանի տեղի ու դերի շուրջ պատկերացումներ հէնց համաշխարհային մասշտաբով, Հայաստանի խնդիրների արդիւնաւէտ համադրում եւ համաշխարհայնացում՝ դրանց դիտարկում ու մատուցում համաշխարհային կեանքի

թի խնդիրների համատեքստում: Միայն այդպէս է հնարաւոր գրաւել ուշադրութիւն ոչ իբրեւ էկզոտիկայ, այլ իբրեւ համաշխարհային կեանքի արդիւնաւէտ մասնակից, որը պատրաստ է տալ այդ կեանքին իր մասշտաբի լուծումներ, ըստ այդմ վերցնել դրանից համաշխարհային մասշտաբը:

Եւ այդ իմաստով էլ յատկանշական է անցնող օրերին հայկական հանրութեան մէջ ծաւալուած ծայրայեղ դիսկուրսը, ըստ էութեան Դելիից Դաւու, ի հարկէ խիստ պայմանական ու պատկերաւոր երթուղով: Բայց նաեւ ինչ որ իմաստով առարկայական, որովհետեւ արժէ օրինակ հասկանալ, թէ ինչի է հասել նոյն Հնդկաստանը՝ իր գրեթէ մէկուկէս միլիարդի հասնող բնակչութեամբ, ինչ տնտեսական շօշափելի ձեռքբերումների, 3 միլիոնանոց Հայաստանի համեմատ, որը, թուում է, որ ունէր հանրային բերեկեցութեան հարցում առաւել ձկու լինելու եւ առաւել արդիւնաւէտ կառավարուելու մեծ հնարաւորութիւն:

Այդ իմաստով Դաւուսը լինելու է քննութիւն, թէ ինչպէս կարող է ներկայանալ Հայաստանը՝ ծայրայեղութիւնների միջեւ խփուող, թէ այդուհանդերձ ռազմավարական, թէկուզ իրարամերժ, սակայն աշխարհի համար էլ հետաքրքիր հեռանկարներ պատկերացնող եւ անգամ այդ մակարդակի անակնկալ մատուցող սուբյեկտ, որն առաւել հանգիստ է պատկերացնում աշխարհի մասշտաբները եւ մարտահրաւէրների ու հնարաւորութիւնների յարաբերակցութիւնը, որի համար ժողովրդագրական հոսքերն օրինակ դադարում են լինել օրուայ քննարկումների կամ առաւել եւս օրուայ խնդրի թեմա եւ ուշադրութեան են արժանի զուտ այդ ռազմավարական հեռանկարների տիրոջ թուլութեամբ: «ԼՐԱԳԻՐ»

Սկսել Բնագոյներից. Ձեղափոխական Մակընթացութիւն

ԱՐԱՍ ԱՄՍՏՈՒՆԻ

Չափազանցած չենք լինի, եթէ ասենք, որ հանրութեան ճնշող մեծամասնութիւնը առանձնակի յոյսերով ու սպասումներով է մուտք գործում 2019 թվական: Աւելորդ է ասել, թէ ինչու է դա այդպէս, ինչ է տեղի ունեցել, որ այս տարեմուտը մեր բոլորի համար առանձնաշատուկ է:

Մենք ձեռնպահ կը մնանք տարեմուտի մաղթանքներից, քանի որ այս օրերին դուք հէնց դա էլ լսելու էք միմեանցից լիովին: Առաւել եւս, որ առանձնաշատուկ տարեմուտի վերաբերեալ թերեւս կայ փոքր-ինչ տարբեր խորհելու ցանկութիւն եւ անհրաժեշտութիւն: Հայաստանում իրականացուել է քաղաքական յեղափոխութիւն: Այն գերծ չի եղել եւ գերծ չէ խնդիրներից ու չի էլ լինելու, եւ մենք էլ չպէտք է կարծենք, թէ որեւէ գործընթաց մեզ համար լինելու է իդէալական կամ բերելու է իդէալական կեանք: Կեանքը խնդիրների, մարտահրաւէրների մշտական շարան է, նաեւ հնարաւորութիւնների յաջորդականութիւն, եւ յաջողակ են այն ազգերը, հանրութիւնը, պետութիւնները կամ մարդիկ, որոնք կարողանում են գտնել այդ յարաբերակցութեան այն հաշուեկշիւը, երբ տնօրինման առումով հնարաւորութիւնները գերազանցում են խնդիրներին, եւ ի վերջոյ ձեւաւորում են մեխանիզմներ, որոնք օժտում են հանրութիւններին ու անհատներին իրենց առաջ կանգնելիք անխուսափելի խնդիրները արդիւնաւէտ լուծելու հնարաւորութեամբ: Հռչակուել է տնտեսական յեղափոխութեան մեկնարկ, մենք չգիտենք

դեռ, թէ ինչպիսին կը լինի այդ յեղափոխութիւնը, սակայն այստեղ էլ մենք ի հարկէ պէտք է արձանագրենք չի լինելու իրավիճակ առանց խնդիրների, եւ մեզանից է կախուած, թէ ինչպիսի արդիւնաւէտութեամբ կը լուծենք դրանք:

Այս ամէնից գատ, սակայն, այս ամէնից աւելի վեր կամ այս ամէնի խորքում արժէքային յեղափոխութեան հարցն է, ըստ այդմ՝ մտածողութեան յեղափոխութեան հարցը: Ի դէպ, այստեղ է նաեւ խնդիրների ընկալումը՝ մենք դրանք դիտարկում ենք վախճանաբանական, թէ՛ կեանքի տրամաբանութեամբ: Արժէքների եւ մտածողութեան յեղափոխութիւնն է մեր խնդիրը: Այն ըստ էութեան տեղի ունենում է վաղուց, անկախութեան ամբողջ ընթացքում, փութելով՝ ակտիւ եւ պասիւ փութելով, մակընթացութեամբ եւ տեղատուութեամբ: Քաղաքական ու տնտեսական յեղափոխութիւնները բուն արժէքների յեղափոխութեան հանգամանքը, այսպէս ասած, օպերատիւ ռեժիմում մղեցին որոշակի երկրորդ պլան, ու դա օբյեկտիւ էր: Այժմ, երբ այդ յեղափոխութիւնները հասել են որոշակի միջանկեալ հանգրուանային յաջողութեան, արդէն ռազմավարական յաջողութեան հիմքերը ամրացնելու համար մենք պէտք է վերադառնանք արժէքային, մտածողութեան յեղափոխութեան ակտիւ ռեժիմի, մակընթացութեան ժամանակի: Սա ներառում է, պէտք է ներառի կենսագործունէութեան բոլոր ուղղութիւններն ու ոլորտները, հասնի մինչեւ կենսոլորտը:

Մենք պէտք է փոխենք մեր արժեհամակարգը, մտածողութիւնը եւ առաջին հերթին՝ սկսած այն

գիտակցումից, որ արժէքային յեղափոխութիւն չի նշանակում հրաժարում ազգային, աւանդական արժէքներից, գրոհ այդ արժէքների դէմ: Աւելին, հասկանալի է, թէ ինչու է նախկին իշխող համակարգը ներկայացնող շրջանակների մի մեծ խումբ փորձում հէնց այդպէս ներկայացնել խնդիրը: Որովհետեւ արժեհամակարգային փոփոխութիւնը լինելու է այն հիմքը, որն այլեւս երբեք թոյլ չի տալու այդ շրջանակներին յաւակնել հանրային որեւէ լսարանի կամ յենարանի: Իսկ արժէքային յեղափոխութիւնը ոչ թէ ազգային ու աւանդականին դէմ է, այլ նաեւ հէնց ազգայինի եւ աւանդականի ձերբազատումն է բնագոյներից:

Խոշոր հաշուով, Հայաստանում արժեհամակարգային նենգափոխման անկիւնաքարերից մէկն էլ եղել է հէնց այդ, երբ բնագոյներն են մատուցուել եւ փաթեթաւորուել իբրեւ ազգային կամ աւանդական-պահպանողական արժէքներ՝ իրականում խեղդելով այդ արժէքները:

Սպասել կամ ակնկալել, որ արժեհամակարգային յեղափոխութեան խնդիրները հնարաւոր է լուծել Նոր տարում եւ յաջորդ տարեմուտին որկրամոլութեան փոխարէն ճաշակել այդ յեղափոխութեան պտուղները, կը լինի թերեւս միամտութիւն: Բայց սկսել պէտք է հէնց Նոր տարուց, եւ սա իրականում քաղաքական, քաղաքակրթական խնդիր է, որ պէտք է լուծի հայկական պետականութիւնը՝ արդիական քաղաքակրթութեան մէջ մնալու եւ որպէս հայկական պետականութիւն մնալու համար:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՅԷ ԱՋԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social
Democratic Hunchakian Party
of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in
US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ՂԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Լուսաւոր Հայաստանին» Փոխնախագահի Լծակ Տրամադրելով՝ Իշխանութիւնը Կը Վախճայ Մեզ Ուժեղացնել. Գորգիսեան

«Լուսաւոր Հայաստանին» պատգամաւորները ընտրարշաւի ընթացքին

«Լուսաւոր Հայաստանին» Ազգային ժողովի փոխնախագահի լծակ տրամադրելով՝ իշխանութիւնը կը վախճայ ուժեղացնել կուսակցութիւնը, «Ազատութեան» հետ գրոյցի ժամանակ կարծիք յայտնած է «Լուսաւոր Հայաստանին» պատգամաւոր Գորգիսեանը:

«Միգրացիան ալ մտաւախութիւնը ունի նաեւ իշխող ուժը՝ չուժեղացնելու «Լուսաւոր Հայաստանին», որովհետեւ մենք բաւական պատկառելի կազմով ներկայացուած ենք լինելու եւ առանց այդ էլ լինելու ենք ուժեղ ընդդիմութիւն: Միգրացի վախճում են էլ աւելի ուժեղացնել «Լուսաւոր Հայաստանին», լծակներ տալ՝ այսպէս ասած», - մեկնաբանած է Գորգիսեանը:

Վարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեանը լրագրողներու հետ գրոյցի ժամանակ կարծիք յայտնած էր, որ Ազգային ժողովի 3-րդ փոխօսնակի ընտրութեան պարագային պէտք է գործէ այն սկզբունքը, թէ որ ուժը աւելի շատ ձայներ ստացած է: Ընտրութիւններուն ստացած քուէով խորհրդարանին մէջ երկրորդ տեղը կը գրաւէ «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնը, «Լուսաւոր Հայաստանը» երրորդն է:

Մասնաւորութեամբ նման սկզբունք ամրագրուած չէ, եւ իշխող «Իմ քայլը» դաշինքի «Բարգաւաճ

Հայաստան» խմբակցութեան թեկնածուին նախապատուութիւն տալը քաղաքական որոշում է, կը պնդէ Գորգիսեանը: «Այստեղ քաղաքական որոշում է, ու ուրիշ բաներով դա քողարկել եւ ծածկել, կարծում եմ, չարժէ: Ուղղակի պէտք է յստակ կանգնել ու յայտարարել, որ մենք որոշում ենք կայացրել, որ այս տեղը նուիրում ենք «Բարգաւաճ Հայաստանին»: Թէ չէ ինչոր տարբեր տրամաբանութիւններ փորձել այդտեղ դնել անիմաստ է»:

Մասնաւորութեամբ նախատեսուած է Ազգային ժողովի երեք փոխօսնակի պաշտօն, որոնցմէ մէկը պէտք է զբաղցնէ ընդդիմադիր որեւէ խմբակցութեան ներկայացուցիչ: «Իմ քայլը» դաշինքը արդէն յայտարարած է, որ Ազգային ժողովի նախագահի պաշտօնին պիտի առաջադրէ առաջին փոխփարչապետի պաշտօնակատար Արարատ Միրզոյեանի թեկնածուութիւնը, փոխօսնակներու պաշտօնին Ալեն Սիմոնեանի եւ Լենա Նազարեանի թեկնածուութիւնը:

«Բարգաւաճ Հայաստանը» թեկնածու առաջադրելու մասին յայտարարած է, բայց թեկնածուի անունը՝ ոչ: Իսկ «Լուսաւոր Հայաստանը» դեռ դեկտեմբերին յայտարարած էր, որ Աժ երրորդ փոխօսնակի իրենց թեկնածուն Մանէթ Թանդիլեանն է:

ՅԲԾ-ն Վերադարձուցած է Մայրապետեանի Անձնագիրը

Հայաստանի Յատուկ քննչական ծառայութիւնը վերադարձուցած է մեծահարուստ գործարար Սամուէլ Մայրապետեանի անձնագիրը, այս մասին «Ազատութեան» փոխանցած է վերջինիս փաստաբան Կարէն Բատիկեանը:

Կաշառք ստանալուն օժանդակելու մէջ մեղադրուող Մայրապետեանը ձերբակալուած էր Հոկտեմբեր 6-ին, սակայն Դեկտեմբերի վերջին օրերուն դատարանը 30 միլիոն դրամ գրաւով ազատ արձակած էր անոր՝ հաշուի առնելով վերջինիս առողջական վիճակը: Փաստաբաններու պնդմամբ, Մայրապետեանը ենթաստամոքսային գեղձի բորբոքում ունի, որ Հայաստանի մէջ բուժել հնարաւոր չէ: Հակառակ անոր՝ գործարարը չէր կրցած մեկնիլ բուժման, քանի որ Յատուկ քննչական ծառայութիւնը (ՅԲԾ) հրաժարած էր վերադարձնել անոր անձնագիրը:

Աւելի վաղ, Մայրապետեանի

Սամուէլ Մայրապետեան

փաստաբանները յայտարարած էին, որ անձնագիրը անհիմն կերպով Յատուկ քննչական ծառայութեան մօտ պահելու հարցով դիմած են Եւրոդատարան, եւ սխրասպուրկեան դատարանը արդէն իսկ հարցեր ուղղած է Հայաստանի արդարադատութեան նախարարութեան:

Աժ Փոխնախագահը Պէտք է Ընտրուի Այն Ընդդիմադիր Կուսակցութեան, Որ Աւելի շատ Չայն Հաւաքած է. Ն. Փաշինեան

Չենք քննարկած կառավարութեան հաւանական կազմը. խմբակցութեան կանոնադրութիւնը եւ անոր հետ կապուած հարցեր կը քննարկէինք: Այս մասին Աժ «Իմ քայլը» խմբակցութեան նիստին ետք լրագրողներու հետ գրոյցի ժամանակ ըսած է ՀՀ վարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեանը:

Ինչ կը վերաբերի հարցին, թէ Աժ փոխնախագահի պաշտօնը ընդդիմութեանն որ ուժինը պէտք է ըլլայ, Փաշինեան ըսած է. «Խմբակցութիւնում այդ հարցի քննարկմանը չենք հասել, բայց սկզբունք պէտք է գործի, որ ընդդիմութիւնից Աժ փոխնախագահն ընտրուի այն կուսակցութիւնից, որն ընտրութիւններին աւելի շատ ձայն է

հաւաքել»:

Անդրադառնալով կազմի գինի խնդրին եւ գնահատականին, որ առկայ բանակցութիւնները ՀՀ իշխանութիւններու պարտութիւնն կը համարուի, Նիկոլ Փաշինեանը նշած է, որ բանակցութիւնները կը շարունակուին:

«Մենք շարունակելու ենք բանակցութիւնները եւ ամէն ինչ անելու ենք մեր երկրի շահերը պաշտպանելու համար: Իսկ ի՞նչն է պարտութիւնը», - ըսած է ան: Ինչ կը վերաբերի իրանէն կազ բերելուն, վարչապետի պաշտօնակատարը ըսած է, որ այդ հարցը միշտ քննարկուած է, կը քննարկուի եւ պիտի քննարկուի, քանի դեռ յստակ եւ ձեռնտու լուծում չէ գտնուած:

Վաչական Ղազարեանը Չի Կրնար Պետութեան 6 Միլիոն Տոլար Փոխանցել, Քանի որ Անոր Հաշիւները Կալանքի Տակ են

Վաչական Ղազարեանը ձերբակալութեան ընթացքին իր մօտ յայտնուած գումարներով

Հայաստանի երրորդ նախագահ Սերժ Սարգսեանի թիկնազօրի նախկին պետ Վաչական Ղազարեանի՝ պետութեան 6 միլիոն տոլար փոխանցելու յայտարարութիւնը ուժի մէջ է, բայց Ղազարեանը այդ չի կրնար ընել՝ քանի որ անոր հաշիւները կալանքի տակ են:

«Պէտք է այդ գումարները կալանքից հանուի, եւ նախաքննութիւնը վարող մարմնի հետ միասին պէտք է մշակուեն համապատասխան ընթացակարգեր՝ այդ ընթացակարգերով այդ գումարը փոխանցուի», - «Ազատութեան» հետ գրոյցի ժամանակ յայտարարած է Ղազարեանի պաշտպան Արմէն Յարութիւնեանը:

Ապօրինի հարստացման մէջ մեղադրուող Ղազարեանը 30 Դեկտեմբերին դատարանի որոշմամբ 50 միլիոն դրամ գրաւի դիմաց ազատ արձակուեցաւ կալանքէն: Ան մէկ անգամ արդէն կալանաւորուած էր ամբան, ապա 1 միլիոն դրամ գրաւով ազատ արձակուած էր: Ղազարեանը մեղադրանքը չընդունիր, «Ազատութեան» փոխանցած է փաստաբան Յարութիւնեանը: Հարցին, թէ ինչպէս վճարած է 50 միլիոն դրամ գրաւը, փաստաբանը պատասխանած է. «Ընկերներ, հարազատներ, բարեկամներ համատեղ ուժերով գումարը վճարուել է»:

Վաչական Ղազարեանը 12 դեկտեմբերին հանդէս եկած է յայտարարութեամբ իր եւ իր ընկերոջ

անունով՝ պատրաստակամութիւն յայտնելով մօտ 6 միլիոն տոլար փոխանցել պետութեան: Յայտարարութեան մէջ ան նշած էր, որ քրէական հետապնդումը իրականացնող մարմնին ներկայացուցած է իր եւ կնոջ դրամատնային հաշիւներուն մէջ շուրջ 10 տարի առկայ, ինչպէս նաեւ իրենց բնակարանին մէջ խուզարկութեան ժամանակ առգրաւուած կանխիկ դրամական միջոցներու ծագման աղբիւրները: Ըստ այդմ, անոնց զգալի մասը կը պատկանի Հայաստանի դուրս բնակող Ղազարեանի գործարար, մտերիմ ընկերոջ, որու տուեալները Վաչական Ղազարեանը, սակայն, չէ հրապարակած:

Միեւնոյն ժամանակ, ապօրինի հարստացման մէջ մեղադրուող նախկին բարձրաստիճան պաշտօնեան իր եւ ընկերոջ անունով յայտարարած է, որ 6 միլիոն տոլարը մտադիր է փոխանցել Հայաստանի եւ Ղարաբաղի անվտանգութեան ամրապնդմանն ուղղուած ծրագիրներու իրականացման կամ պետական այլ կարիքներու համար:

«Ազատութեան» հարցին՝ եթէ Ղազարեանը մեղադրանքը չընդունիր, ինչու նման մտադրութիւն յայտնած է, անոր փաստաբանը պատասխանած է՞ - «Ես այդ հարցի պատասխանը չեմ կարող տալ: Ինչ ինչի համար է փոխանցում, թէ չարժաուիթներով՝ ես որեւէ մեկնաբանութիւն այս պահին չեմ կարող տալ»:

ԼՈՒՐԵՐ

Հնարաւորութիւն Ստեղծուած է Հայ-Ադրբեջանական Լուրջ Բանակցութիւններ Սկսելու Համար. Ռիչարդ Կոզլարիչ

Պաքուի մէջ Միացեալ Նահանգներու նախկին դեսպան Ջորջ Ռիչարդ Կոզլարիչ

ԱՐԱՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

2018 թուականին Հայաստանում տեղի ունեցած ներքաղաքական փոփոխութիւնները եւ իշխանութեան եկած Նիկոլ Փաշինեանը նախադրեալներ ստեղծեցին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ Արցախի հարցի շուրջ լուրջ բանակցութիւններ սկսելու համար, բայց հարց է՝ նոր տարում՝ 2019 թուականին, կը յաջողուի՞ արդեօք հասնել Ղարաբաղեան հիմնախնդրի բանակցուած կարգաւորման: «Առաջին Լրատուական»-ի հետ զրոյցում նման գնահատական տուեց Ադրբեջանում Միացեալ Նահանգների նախկին դեսպան, Ջորջ Մեյսոն համալսարանի հրաւիրեալ պատուաւոր պրոֆէսոր Ռիչարդ Կոզլարիչը՝ նշելով, որ անցած՝ 2018 թուականին երկու անակնկալ զրանցուեց Ղարաբաղեան հարցի մասով:

«Առաջինը՝ չնայած երկու կողմերի ռազմատենչ հետտորաբանութեանը, ռազմական դիմակայութիւնը արցախայ-ադրբեջանական շփման գծում չվերածեց խոշոր զինուած հակամարտութեան: Ի հարկէ, փոխհրաձգութիւններ եւ զոհեր եղան, բայց, բարեբախտաբար, պատերազմ չեղաւ: Երկրորդը՝ անսպասելի քաղաքական փոփոխութիւնները Հայաստանում եւ երկրի նոր ղեկավարութիւնը՝ Նիկոլ Փաշինեանի գլխավորութեամբ, հնարաւորութիւն ստեղծեցին Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ լուրջ բանակցութիւններ սկսելու համար: 2019 թուականին գլխաւոր հարցը մնում է նոյնը՝ այս տարի կը յաջողուի՞ հասնել բանակցուած կարգաւորման Լեռնային Ղարաբաղի հարցի շուրջ: Մինակի խմբի համանախագահները պէտք է շարունակեն մնալ համախմբուած եւ միասնական՝ խրախուսելու կողմերին սկսել լուրջ, դէմ առ դէմ բանակցութիւններ՝ ուղղուած հիմնախնդրի խողով յանգուցալուծմանը», - մեկնաբանեց ամերիկացի նախկին դիւանագէտը:

Իսկ հայաստանեան այդ բուն քաղաքական փոփոխութիւններից, ինչպէս նաեւ Արցախի շուրջ ու աւելի լայն տարածաշրջանում, միջազգային ասպարէզում տեղի ունեցած զարգացումներից յետոյ՝ նե-

րառեալ Միացեալ Նահանգների ու Ռուսաստանի աճող դիմակայութիւնը, ԱՄՆ-ի ակտիւացումը մեր տարածաշրջանում, Ադրբեջանի տարօրինակ «լաւատեսութիւնը» Ղարաբաղի հարցում, պէտք է արդեօք սպասենք էական փոփոխութիւնների, դիւանագիտական ջանքերի՝ ուղղուած Ղարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորմանը: Պատասխանելով մեր այս հարցին՝ Ռիչարդ Կոզլարիչն ասաց, որ անկեղծօրէն չգիտի՝ նշուած զարգացումները կ'ազդե՞ն արդեօք հակամարտութեան կարգաւորման վրայ: Բայց ակնյայտ է, որ Ռուսաստանը շարունակում է զինել հակամարտութեան երկու կողմերին, հակամարտութեան երկու կողմերն էլ հետեւաբար շարունակում են մեծացնել իրենց ռազմական ներուժը: Իսկ դա, Կոզլարիչի խօսքով, մեծացնում է «անզգոյշ բախումները» վտանգը, քանի որ ծանր զինատեսակների, ժամանակակից սպառազինութեան քանակը շփման գծում աւելանում է:

«Չնայած Հայաստանի նոր ղեկավարութեան ստեղծած հնարաւորութեանը, կրկնում եմ՝ հնարաւորութեանը, եւ Բաքուի հետտորաբանութեան մեղմացմանը վերջին ամիսներին՝ ես, այնուամենայնիւ, յուսում եմ եւ չեմ կարծում, թէ լուրջ առաջընթաց կը լինի հակամարտութեան կարգաւորման դիւանագիտական գործընթացում: Յոյս ունեմ, որ կը սխալուեմ: Յուսով եմ, որ կուլիսների հետեւում լուրջ քննարկումներ են ընթանում: Իմ ամենամեծ մտահոգութիւնը կապուած է Միացեալ Նահանգների արտաքին քաղաքականութեան անկանխատեսելիութեան եւ մասնաւորապէս Իրանին առնչուող քայլերի հետ: Ըստ իս՝ Բոլթոնի՝ Հարաւային Կովկաս այցելելու հիմնական նպատակը Իրանի դէմ Միացեալ Նահանգների դիրքերն ամրապնդելն էր: Եւ եթէ դա իրօք այդպէս է, նշանակում է՝ Միացեալ Նահանգների ուշադրութիւնը Հայաստանին եւ Ադրբեջանին աւելի շատ Իրանի հարցի մասին է լինելու, քան թէ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման բանակցային գործընթացի», - աւելացրեց Ռիչարդ Կոզլարիչը:

Երեւանը եւ Ասթանան Կոչ Կ'ուղղեն

Շարունակուած էջ 1-էն
տանի խորհրդարանի պատգամաւորները: Իրինա Սմիրնովայի հա-

մոզմամբ, տեղի ունեցածը Ղազախստանի մէջ երիտասարդական եւ տեղեկատուական քաղաքականութեան ձախողման արդիւնք է:

Պէտք է Ներգաղթ Կազմակերպել Լիբանանէն. Արման Նաւասարդեան

Արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Արման Նաւասարդեան նախարարութիւններու կրճատման մասին դրական կը վերաբերի, առանձին դիտարկման հարց նկատելով սփիւռքի նախարարութիւնը: «Սփիւռքը հետաքրքիր երեւոյթ է հայ ժողովրդի կեանքում, ինչպիսի՞ն պէտք է լինի պետականութեան դերը այս խնդրի օժանդակման, կարգաւորման գործում: Քանի որ Սփիւռքում կան իրարամերժ կուսակցութիւններ, եկեղեցի, որը բաժանուած է երկու մասի, պէտք է այդ նախարարութիւնը կրճատել եւ մտցնել ԱԳ նախարարութեան կազմի մէջ, ինչն արուած է շատ երկրներում», - «Առաջին Լրատուական»-ի հետ զրոյցի ընթացքին ըսած է ան:

Նաւասարդեանի կարծիքով՝ նախարարութիւնը կրնայ ըլլալ գործակալութիւն կամ հասարակական կազմակերպութիւն. «Իսկ դրա հետեւում գտնուած է պետական կառուցուածք, որը եւ՝ տնտեսական, եւ՝ քաղաքական հարցերն է լուծում: Այսինքն՝ պետականութիւնը պէտք է զուգորդուի հասարակական դիւանագիտութեան

Արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Արման Նաւասարդեան

հետ»:
Արման Նաւասարդեան ըսած է, որ հիմա ճիշտ ժամանակն է ներգաղթ կազմակերպելու Լիբանանէն. «Մերձաւոր Արեւելքի հայկական համայնքները դատապարտուած են անհայցման եւ ձուլման: Միրիալի վտանգը սպառնում է նաեւ Լիբանանին: Պէտք է աշխատանք տանել գոնէ այն շերտի հետ, որը ուզում է գալ Հայաստան»:

Մանուէլ Գրիգորեանի Կողմէ Տարածքներու Նուիրաբերումը Պետութեան Տակաւին Չէ Հասած Վերջնական Փուլին

Երկրապահ կամաւորներու միութեան (ԵԿՄ) նախկին նախագահ, զօրավար Մանուէլ Գրիգորեանի կողմէ պետութեան տարածքներու նուիրաբերութիւնը դեռ վերջնական փուլին չէ հասած: Այս մասին NEWS.am-ին ըսած է Արմաւիրի մարզպետ Համբարձում Մաթեոսեանը:

«Այդ տարածքների նուիրաբերման հետ կապուած դեռ խնդրաշարժ հարցեր կան, քննչական մարմինները այստեղ աշխատանքներ են տանում, հարցերը կան, որոնք պէտք է պարզուեն: Պէտք է նաեւ պարզուի՝ տարածքը պետական գոյքի պալանս (հաշուեկէշիւ) է անցնում, թէ համայնքի պալանս», ըսած է մարզպետը:

Մարզպետը նշած է, որ տարբեր մարզերու մէջ կայ նաեւ Մանուէլ Գրիգորեանին պատկանող 40 հողատարածք, որոնց ձեռքբերման մրցոյթներուն հետ կապուած խնդրաշարժ հարցեր կան, անոնք պարզել է ետք նոյնպէս պիտի որոշուի անոնց յետագայ ճակատագիրը:

«Օրէնքով սահմանուած կարգով անոնց ճակատագիրը կ'որոշուի, այսինքն դրանք կամ կը մնան սեփականատիրոջը, կամ կ'անցնեն համայնքներին», ըսած է մարզպետը:

Պատգամաւոր Պաւէլ Քազանցեւը յորդորած է անհարկի չշահարկել թեման: Անոր խօսքով, կենցաղային հողի վրայ տեղի ունեցած յանցագործութիւնը պէտք է մանրազնուի եւ հրապարակային հետաքննուի եւ վճիռ կայացուի: Պատգամաւոր Սերիք Սեփեւը համոզուած է, որ սպանութիւնը կենցաղային հողի վրայ կատարուած է:

Համացանցի մէջ կը շրջանառուի կասկածեալ Նարեկ Գու-

Աւելի վաղ NEWS.am-ը յայտնած էր, որ Մանուէլ Գրիգորեանը դիմած է կառավարութեան՝ ցանկութիւն յայտնելով պետութեան նուիրել Ակնալիճ համայնքի մէջ գտնուող «Ակնալիճի կողմաբուծական 329 հեքթար տարածքը: Անոր փաստաբանի խօսքով, տարածքի շուկայական արժէքը մօտ 10 միլիոն տոլար է:

Նշենք, որ Ազգային ժողովի պատգամաւոր Մանուէլ Գրիգորեանը 19 Յունիսին կալանաւորուած էր: Անոր մեղադրանք առաջադրուած է ՀՀ քրէական օրէնագիրքի 235-րդ յօդուածի 2-րդ մասով՝ ապօրինի կերպով ռազմամթերք ձեռք բերելու եւ այլ անձանց հետ նախնական համաձայնութեամբ պահելու համար, ինչպէս նաեւ ՀՀ քրէական օրէնագիրքի 179-րդ յօդուածի 3-րդ մասի 1-ին կէտով՝ խումբ մը անձերու հետ նախնական համաձայնութեամբ իւրացման եղանակով իր վստահութեան յանձնուած առանձնապէս խոշոր չափերով ուրիշի գոյք յափշտակելու համար:

21 Դեկտեմբերի ուշ երեկոյցեան Երեւանի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանը 25 միլիոն դրամ գրաւի դիմաց ազատ արձակած է Մանուէլ Գրիգորեանը:

րուբեանին վերագրուող տեսաուղերձ մը, որու մէջ ան կը խոստովանի, որ մասնակցած է ծեծկոտուքին, սակայն սպանութիւն չէ կատարած:

Ղազախստանի ներքին գործոց նախարարութեան մամուլի խօսնակ Ալմաս Սատուպաեւը Գուրուբեանին յորդորած է ներկայանալ ոստիկանական բաժանմունք եւ հաւաստիացուցած է, որ անոր իրաւունքները կ'երախաւորեն օրէնքով:

Վահագն Խաչատրեան. Կազմի Սակագինի Բարձրացումը 2013-ի Հայ-Ռուսական Համաձայնագրի Հետեւանքն է

Հայ Ազգային Քոնկրետի անդամ, տնտեսագետ Վահագն Խաչատրեանի կարծիքով, Հայաստանի մէջ Յունուար 1-էն կազմի գինի թանկացումը 2013 թուականի հայ-ռուսական համաձայնագրի հետեւանքն է, որով հայկական կողմը կորսնցուց տնտեսական անկախութիւնը:

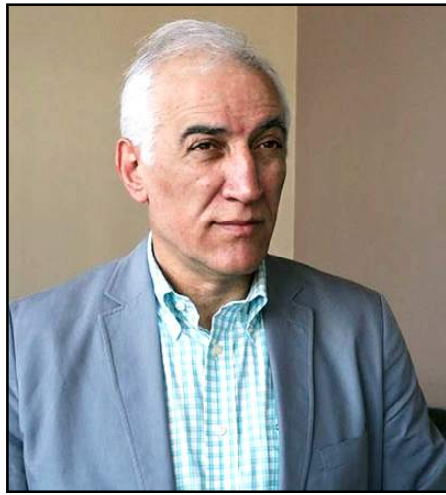
«Ժամանակը եկել, նոյնիսկ անցել է, որպէսզի խորը վերլուծուի 2013 թուականի Դեկտեմբերին Ռուսաստանի եւ Հայաստանի կառավարութիւնների միջեւ կնքուած համաձայնագիրը կամ պայմանագիրը, որի համաձայն Հայաստանի Հանրապետութեան 20 տոկոս փայթածինը անցաւ «Կազմիրոմ Ռոսիա»-ին, եւ «Կազմիրոմ Ռոսիա»-ն դարձաւ մեր կազմի համակարգի 100 տոկոսանոց սեփականատէրը: Այս պայմանագիրն է, որ շատ վատ, ոչ բարենպաստ վիճակում է թողել Հայաստանի Հանրապետութիւնը: Եւ ես գտնում եմ, որ այսօրուայի իշխանութիւնները ամբողջական վերլուծութիւն պէտք է կատարեն այդ պայմանագրի եւ դրանից ելնելով նաեւ միգրացիոն փոփոխութիւններ առաջարկեն: Որովհետեւ այդտեղ ամէն ինչ, ինչ որ արուած է, արուած է նրա համար, որպէսզի «Կազմիրոմ Արմենիա»-ն արտօնեալ պայմաններով տնտեսական գործունէութիւն ծաւալի Հայաստանի Հանրապետութիւնում: Այդտեղ Հայաստանի Հանրապետութեան շահերը հաշուի առնուած չեն», - «Ազատութեան» հետ զրոյցի ժամանակ ըսած է Խաչատրեանը:

Ան թուարկած է պայմանագրի, իր ձեւակերպումը՝ վտանգաւոր դրոյթները - «Համար մէկ. որ մինչեւ 2035 թուականը մենք երրորդ երկրից չենք կարող կազմել: Վտանգաւոր կէտ համար երկու. մենք մեր կազմաւորները չենք կարող օգտագործել առանց «Կազմիրոմ Ռոսիա»-ի տեղեկ լինելու՝ որեւէ երկրից կազմ ստանալու համար»:

Կազմի գինի շուրջ հայ-ռուսական բանակցութիւնները տարեվերջին հանգուցալուծուեցան ոչ Հայաստանի օգտին: Ռուսաստանեան «Կազմիրոմ» եւ «Կազմիրոմ Արմենիա» ընկերութիւններու միջեւ ստորագրուած պայմանագրի համաձայն, 2019-ի Յունուար 1-էն Հայաստանին մատակարարող կազմ պիտի թանկանայ 15 տոկոսով. սահմանին 1000 խորանարդ մէթր կազմի դիմաց 150 տոկոսի փոխարէն Հայաստանը պիտի վճարէ 165 տոկոս: Այս գինն ու ժամկէտը սահմանուած էին 2013 թուականին ստորագրուած պայմանագրով:

Ընկերային ցանցերու մէջ այս բանակցութիւններու արդիւնքը կը համարեն մեր երկրի իշխանութեան պարտութիւնը, ինչի հետ, սակայն, Վահագն Խաչատրեանը համաձայն չէ. - «Անկախ նրանից, թէ Ապրիլին իրականացուած յեղափոխութիւնից յետոյ Նիկոլ Փաշինեանը իշխանութիւն կը լինէր թէ ոչ՝ բոլորը գիտէին, որ 2019 թուականի համար պէտք է նոր բանակցութիւններ սկսուէն Ռուսաստանի հետ, նոր համաձայնագիր ստորագրուի»:

Տնտեսագետը համամիտ չէ այն մեկնաբանութիւններուն, թէ կազմի գինի բարձրացումը պայմանաւորուած է Հայաստանի ներքա-

Տնտեսագետ Վահագն Խաչատրեան

ղաքական իրավիճակով, օրինակ՝ Մարտի 1-ի գործով սահմանադրական կարգը տապալելու մեղադրանքով երկրորդ նախագահ Ռոպերթ Քոչարեանի կալանաւորմամբ:

Ըստ Վահագն Խաչատրեանի, նոյնիսկ եթէ հարցը քաղաքական շերտեր ունի, ապա՝ միայն արտաքին. - «Ես չեմ կարծում, որ Ռոպերթ Քոչարեանի հարցը պէտք է այն աստիճան սրի Հայաստանի ու Ռուսաստանի յարաբերութիւնները, որ Ռուսաստանը փորձի որեւիցէ մի ձեւով Հայաստանի Հանրապետութեանը եւ ՀՀ քաղաքացիներին պատժի կամ վնասի: Ես գտնում եմ, որ այդ ամէն ինչը ուղղակի, ինչ-որ քաղաքական նկատառումներից ելնելով, որոշակի մարդկանց տեսակէտները հրապարակայնացնելն է, ինչի իմաստը նա է, որ Ռոպերթ Քոչարեանի դերը մեծանայ: Քաղաքական ենթաթեքստը ուրիշ երկրի՝ Պելաուսի հետ է կապուած: Որովհետեւ Պելաուսը հարցադրում էր անում, որ բերէք կազմի սակագինը սահմանէք 125 տոկոս: Բացի դա, ասում էր՝ ինչ տարբերութիւն... Պելաուսի սահմանին ռուսական քաղաքում կազմ վաճառուած է 75 տոկոսով, իսկ Պելաուսի քաղաքացիներին վաճառուած է երկու անգամ աւել... Այսինքն, հարցադրումների քաղաքական ուղղուածութիւնը ես չեմ կապում Հայաստանի հետ»:

Վարչապետի պաշտօնակատար Նիկոլ Փաշինեանի վստահեցումամբ՝ սպառողներուն համար տեսանելի ապագային կազմի սակագինը պիտի չբարձրանայ, ապա ի՞նչ կարգաւորումներով այն պիտի լրացուի. - «Ի վերջոյ ո՞վ է վճարելու էդ տարբերութիւնը: Տեղեր կան, որ «Կազմիրոմ Արմենիան» ոչ ազդեցիկ տնտեսվարող է. ունի ահռելի աւելորդ ծախսեր, որոնք կարող է չանել, բայց սպասարկումն ապահովել: Այստեղ պէտք է իր տեսակէտը յայտնի Հանրային ծառայութիւնների յանձնաժողովը Հայաստանի Հանրապետութեան»:

2013-ի կազմի համաձայնագրով, «Հայ Ռուսկազարդ» ընկերութեան մէջ Հայաստանի վերջին 20 տոկոս մասնաբաժինը փոխանցուած է ռուսաստանեան կողմին՝ 2011 թուականէն կուտակած 300 միլիոն տոկոս պարտքի դիմաց:

ՀՀ Նորընտիր Ազգային ժողովի Կին Պատգամաւորներու Թիւը Կ'աւելնայ 14-ով

ՀՀ նորընտիր Ազգային ժողովի կին պատգամաւորներու թիւը պիտի ըլլայ 32. Նախորդ գումարման խորհրդարանէն ներսանոնք 18-նէին: «Արմէնբրես»-ի հաղորդմամբ՝ կանայք պիտի կազմեն 7-րդ գումարման ԱԺ-ի 132 պատգամաւորներում օտ 25 տոկոսը:

«Իմ քայլը» դաշինքէն խորհրդարանին մէջ պիտի ըլլայ 23 կին պատգամաւոր: Անոնցմէ մէկը՝ Լենա Նազարեանը առաջին անգամ չէ, որ պատգամաւորի մանտաթ կը ստանայ: Նազարեանը 6-րդ գումարման Ազգային ժողովին մէջ եղած է «Ելք» խմբակցութեան ղեկավար:

«Իմ քայլը» դաշինքի կին պատգամաւորներն են Լիլիթ Մակունցը, Հռիփսիմէ Գրիգորեանը, Տաթևիկ Գասպարեանը, Թագուհի Թովմասեանը, Արփինէ Դաւոյեանը, Լիլիթ Ստեփանեանը, Սոֆիա Յովսէփեանը, Նազելի Պաղտասարեանը, Մարիա Կարապետեանը, Նարինէ Խաչատրեանը, Գայիանէ Աբրահամեանը, Լուսինէ Պատալեանը, Անուշ Բեղլոյեանը, Հերիքոնազ Տիգրանեանը, Աննա Կարապետեանը, Քրիսթինէ Պողոսեանը, Թագուհի Ղազարեանը, Սոնա Ղազարեանը, Մերի Գալստեանը, Տաթևիկ Հայրապետեանը, Ծովինար Վարդանեանը եւ Արուսեակ Զուլհակեանը:

Պատարանը կրկին Որոշած է Վահագն Յարութիւնեանը Կալանաւորել

Առաջին ատենի դատարանը 30 դեկտեմբերին բաւարարած է Յատուկ քննչական ծառայութեան միջնորդութիւնն ու որոշում կայացուցած է կալանաւորել Մարտի 1-ի գործով քննչական խումբի նախկին ղեկավար Վահագն Յարութիւնեանը: Այս լուրը «Ազատութեան» հետ զրոյցի ժամանակ հաստատած է Յատուկ քննչական ծառայութեան խօսնակ Մարինա Օհանջանեանը:

Յարութիւնեանը, մինչդեռ, այս պահուն Հայաստանէ եւ ան կը գտնուի միջազգային հետախուզման մէջ: Ան կը մեղադրուի Մարտի 1-ի գործով ապացոյցներ կեղծելու մէջ: Առաջին անգամ անոր կալանաւորելու որոշում կայացուած էր դեռ անցած տարուան 2 նոյեմբերին, իսկ մօտ մէկ ամիս անց՝ 13 դեկտեմբերին, վերաքննիչ դատարանը բեկանած էր ստորադաս ատ-

«Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան խորհրդարանին մէջ պիտի ըլլան 5 կին պատգամաւոր: Անոնք բոլորն ալ ունի նպատգամաւորի փորձառութիւն: Նաիրա Զոհրապեանը, Նորա Առուստամեանը, Իւլիա Տոնոյեանը, Շաքէ Իսայեանն ու Կարինէ Պողոսեանը ներկայացուած եղած են 6-րդ գումարման Ազգային ժողովին «Մառուկեան» խմբակցութեանէն:

Իդէպ, նախորդ գումարման ազգային ժողովին ամենամեծ թիւով կին պատգամաւորներ ունէր «Մառուկեան» խմբակցութիւնը՝ 9 պատգամաւոր:

«Լուսաւոր Հայաստան» կուսակցութեան 4 կին պատգամաւորներէն Մանէ Թանդիլեանը եւ առաջին անգամը չէ, որ մանտաթ կը ստանայ: Նախքան ՀՀ աշխատանքի եւ ընկերային հարցերու նախարարի պաշտօնը զբաղցնելը Թանդիլեանը ներկայացուած է 6-րդ գումարման ԱԺ-ի մէջ «Ելք» խմբակցութեանէն: 7-րդ գումարման Ազգային ժողովին ներս «Լուսաւոր Հայաստան» կուսակցութեան կին պիտի ըլլան նաեւ Անի Սամսոնեանը, Աննա Կոստանեանն ու Սրբուհի Գրիգորեանը: Անի Սամսոնեանը մինչ այս եղած է նաեւ Երեւանի աւագանիի «Լոյս» խմբակցութեան անդամ:

եանի որոշումն ու վերացուցած էր Մարտի 1-ի գործով քննչական խումբի նախկին ղեկավարի կալանքը:

Վահագն Յարութիւնեանը, որ առողջական պատճառներով կը գտնուի Ռուսաստանի Դաշնութիւն, չընդունիր իրեն առաջադրուած մեղադրանքը:

Դեռ դեկտեմբերի վերջերը Յատուկ քննչական ծառայութիւնը լրացուցած էր Մարտի 1-ի գործով քննչական խումբի նախկին ղեկավար Վահագն Յարութիւնեանի մեղադրանքը: Բացի գործով կարեւոր ապացոյցներ կեղծելու մեղադրանքէն, Յարութիւնեանը արդէն կը մեղադրուի նաեւ անհարգութեամբ ծանր հետեւանքներ առաջացուցած պաշտօնակալ լիազորութիւններու չարաշահման եւ ընդունութեամբ գուրդողուած պաշտօնակալ լիազորութիւնները անցնելու մէջ:

Կարօ Փայլան Թուրքիոյ Մեճլիսէն Ներս Զայեղեցով Սուրբ Ծնունդեան Աւետիս Զայտնած է

Խաղաղ աշխարհի մը երազով կը շնորհատրեն Ս. Ծնունդը:

Կարօ ՓԱՅԼԱՆ
Տիպարակերտի Պատգամաւոր

Թուրքիոյ ընդդիմադիր ժողովրդադեմոկրատական կուսակցութեան անդամ, խորհրդարանի Տիարպէքիւրէն ընտրուած հայազգի պատգամաւոր Կարօ Փայլանը Մէճլիսի ամպիոնէն հայերէնով շնորհաւորած է Սուրբ Ծնունդը:

«Եկէք միասին շնորհաւորենք Յիսուս Քրիստոսի ծնունդը, դուք կրնաք թրքերէն ըսել, մենք հայերէն կ'ըսենք՝ Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ, մեզ եւ ձեզ մեծ աւետիս, բոլորիդ տօնը շնորհաւոր», - ըսած է պատգամաւորը:

Կարօ Փայլանը հայերէն շնորհաւորանք հրատարակած է նաեւ Twitter-ի իր պաշտօնական էջին.

«Խաղաղ աշխարհի երազանքով կը շնորհաւորեմ Սուրբ Ծնունդը», - գրած է հայազգի պատգամաւորը՝ հրատարակումը ստորագրելով որպէս «Կարօ Փայլան, Տիարանակերտի պատգամաւոր»:

Աւելի վաղ Թուրքիոյ «Հայկական անհիմն անդամներու դէմ միաւորում» (ASIMDER) կազմակերպութիւնը դժգոհած էր Փայլանի Մէճլիսէն ներս հայերէն խօսելէն:

Արեւմտեան Սուրբ Ծնունդը Դեկտեմբեր 25-ը Իրաքի մէջ Արձակուրդի Օր Հռչակուեցաւ

«Մարմարա» թերթին համաձայն Իրաքի կառավարութիւնը առաջին անգամ ըլլալով պաշտօնական արձակուրդի օր հռչակեց քրիստոնէաներու Ս. Ծնունդի օրը 25 Դեկտեմբերը:

Սատտամի օրերէն ծայր տուած ներքին պատերազմի պատճառով մեծ թիւով քրիստոնէաներ հեռացած էին Իրաքէն ու հիմա Իրաք

կ'ուզէ պաշտպանել երկրին մէջ մնացած քրիստոնէաները ու ճանշնալ անոնց իրաւունքները: Այս կարգէն է որ Սուրբ Ծնունդը պաշտօնապէս արձակուրդի օր հռչակուեցաւ:

Այս կերպով Իրաքի մէջ միայն քրիստոնէաները չեն որ նշած պիտի ըլլան Ծնունդը, այլ նաեւ երկրի մասնետականները:

www.massispost.com

2019 Տնտեսական Յետադարձ Իրավիճակ (Recession)

Հակառակ այն իրողութեան որ ԱՄՆ-ի մէջ գործազուրկներու տոկոսային համեմատութիւնը նուազագոյնի իջած է 4 առ հարիւրի: Այսուհանդերձ ֆինանսական ընդհանուր իրավիճակը մասնաւոր լաւատեսութիւն մը չի նախատեսէր 2019 թուականին համար: Ըստ տնտեսագէտներու սակարաններու արժեթուղթերու միջնէն իսկ 20 առ հարիւր անկում մը կը նախատեսուի: Ընդհանուր առմամբ յետադարձ իրավիճակը Recession ակնյայտ կը թուի: Այս բոլորի պատճառով մեծ դրամատուներու եւ ֆինանսական հաստատութիւններու միջեւ դրամական հսկայական փախստութիւններն են: Արդարեւ չի հաւասարակշռուած արտաքին պարտքերու կուտակումը իր ժխտական անդրադարձն սկսաւ դրսեւորել:

Տասնամեակ մը առաջ, 2008 թուականին յետադարձ իրավիճակը Recession իր ցնցիչ ազդեցութիւնն ունեցաւ թէ տեղական եւ թէ միջազգային տնտեսական դրութեան վրայ: Այս բոլորին վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ ԱՄՆ-ի եւ Չինաստանի միջեւ եղած տնտեսական պատերազմը եւ ներդրումներու կապակցութեամբ որդեգրուած նոր քաղաքականութիւնը, երեւոյթ մը որ ստեղծած է անբնական կացութիւն մը: Փոխադարձ շահերու վրայ հիմնուած առեւտրա-տնտեսական նոր համաձայնութիւն մը կրնայ մեղմել գոյութիւն ունեցող ներկայ տագնապը:

Ինքնաշարժներու Ներածման Զգալի Աճ Զայաստանի մէջ

Ըստ պաշտօնական աղբիւրներու Հայաստանի Հանրապետութեան պետական եկամուտներու եւ հարկերու բաժանմունքը երկարաժամ աշխատանքներու ձեռնամուխ եղած է, կարգաւորելու համար ներածուած ինքնաշարժներու զգալի աճի հարցը: Ըստ տնտեսական գեկոյցներու 2018 թուականին աւելի քան 62,500 ինքնաշարժ ներառուած է, նախորդ տարուան 40,000ի փոխարէն: Ներկայիս աւելի խիստ քննութիւններու կ'ենթարկուին ներածուող ինքնաշարժները եւ հարկային ու մաքսային ձեւակերպութիւնները լրացնելէ ետք միայն կրնան մուտք գործել առանց բացառութեան:

2019ին Արագընթաց Շոգեկառքեր ԱՄՆ-ի Համար

Վերջ ապէս Միացեալ Նահանգներն ալ պիտի ունենան իրենց արագընթաց շոգեկառքերը: Մինչ այս արդէն ֆրանսական ունի իր TGV ձեւապնթացը, Ռուսաստանը Maglev-ը ձաբոնը Shinkansen-ը, Չինաստանը իր արագընթացը: Իսկ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ 2019 Յունուարին պատճառաւ պիտի ունենայ իր Virgin Trains USA-ը: Ներկայիս այս մեծ արագութեամբ շոգեկառքը պիտի գործէ Ֆլորիտայի մէջ, ուղեւորներ փոխադրելով Ֆորթ Լոտըտէյլ եւ Ուեսթ Փալմ Պիչ քաղաքներուն միջեւ: Յաջորդաբար պիտի գործէ Օրլանտոն (Ֆլորիտա) Թամփային միացնող շոգեկառքը: Կը ծրագրուի նաեւ իրականացնել Լաս Վեկասը Լոս Անճելոսին միացնող ձեւապնթացը:

ձեւապնթացի հիմնադիր Ռիչըրտ Պրանսոն ասուլիսի մը ընթացքին յայտնեց որ «տասնեակ մը տարիներու երազն էր որ իրականութիւն կը դառնայ եւ մեր լաւագոյն ծառայութիւնը պիտի մատուցանենք ամէնօրեայ միլիոնաւոր ուղեւորներուն համար»:

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ

ՏՈՔԹ. ԵՒ ՏԻԿ. ՄՀԵՐ ԵՒ ՆԻՆԱ ՊԱՊԵԱՆ

Ներսէս Տ. Մեսրոպեանը Պարգևատրուած

Թեմիս բարեջան Առաջնորդ Գերշաշնորհ Տ. Յովնան Ս. Արք. Տէրտէրեանի առաջարկով Ամենայն Հայոց Հայրապետ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոսը Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ շքանշանով պարգևատրեց իրանահայ հասարակական գործիչ, բանաստեղծ, երգիծագիր, լրագրող եւ ուսուցիչ Ներսէս Բալայեան-Տէր Մեսրոպեանին, իր հանրային գործունէութեան 70 ամեակի առիթով: Պարգևատրման հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Կիրակի, Դեկտեմբեր 30ին, 2018 Հայոց Առաջնորդարանի Ս. Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ, Ս. Պատարագի ընթացքին: Հանդիսաւոր օրուան պատարագիչն էր Արժ. Տ. Խաթակ ԲՏՆՅ. Շահբաղեանը: Վեհափառ Հայրապետի կոնդակը կարդաց Արժ. Տ. Մանուկ Ա. ԲՏՆՅ. Մարգարեանը, որմէ ետք գնահատական եւ քաջալերական խօսքեր ըսաւ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը: Ան դրուատեց օրուան մեծարեալին, մասնաւորապէս անոր տարբեր բնագաւառներու մէջ ունեցած ազգօգուտ ծառայութիւնները իրանէն մինչեւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ: Ապա Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ շնաքնաչը գետեղեց Ներսէս Բալայեան-Տէր Մեսրոպեանի լամբակին: Այնուհետեւ, եկեղեցուց կից

սրահին մէջ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն: Այստեղ «Մասիս» շաբաթաթերթի անունով շնորհաւորական ելոյթ ունեցաւ Գաբրիէլ Մոլոյեան, ինչպէս նաեւ Իրանահայ Միութեան Վարչութեան Հրանդ Յովհաննիսեանը եւ ուրիշներ: Վերջաւորութեան խօսք առաւ յօբելեար Ներսէս Բալայեանը եւ շնորհակալութիւններ յայտնեց Վեհափառ Հայրապետին, առաջնորդ Յովնան Սրբազանին եւ բոլոր ներկաներուն: Հանդիպման աւարտին շնորհակալական ջերմ խօսքերով հանդէս եկաւ նաեւ օրուան մեծարեալ՝ Ներսէս Բալայեանի թոռնուհին, իրաւաբան Անէթ Բաղալին: Ան եւս մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհափառ Հայրապետին, Տ. Յովնան Սրբազանին շքանշանի տուչութեան առիթով: Ներսէս Բալայեան-Տ. Մեսրոպեանի Ս. Սահակ-Ս. Մեսրոպ շքանշանով պարգևատրուելուն ուրախ առիթով «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնն ու աշխատակազմը իրենց խորագրաց շնորհաւորութիւնները կը յայտնեն երկար տարիներու ներհուն աշխատակիցին եւ հանրածանօթ մտաւորականին, մաղթելով քաջառողջութիւն, յարատեւութիւն եւ ստեղծագործական նորանոր յաջողութիւններ:

Յիշատակումներ Ձօնուած Հրանդ Տինքի Տարեկիցին

Ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս Պոլսահայ նահատակ հերոս Հրանդ Տինք զանազան միջոցառումներով պիտի չիշատակուի իր նահատակութեան 12-

րդ տարեկիցին առիթով: Կիրակի, Յունուար 20, 2019ին, կէսօրէ ետք ժամը 2:00ին տեղի պիտի ունենայ Հոգեհանգստեան պաշտօն, Հրանդ Տինքի եւ Սարգիս

Հայաստան Արցախ Ֆոնտը 2018-ի Ընթացքին \$43 Միլիոնի Նպաստ Հայթայթած է Հայաստանին ու Արցախին

2018-ի չորրորդ եռամսեակի ընթացքին, Հայաստան Արցախ Ֆոնտը \$23 միլիոն արժէքով մարդասիրական օժանդակութիւն հայթայթած է Հայաստանին ու Արցախին: Սոցն օժանդակութիւնը իրականացնելու համար, Հայաստան Արցախ Ֆոնտը \$22.5 միլիոն ընդհանուր արժէքով դեղորայք եւ այլ մարդասիրական պիտոյքներ ապահոված է Direct Relief կազմակերպութեան (\$18.3 միլիոն), AmeriCares կազմակերպութեան (\$3.8 միլիոն), եւ Կաթողիկէ Բժշկական Առաքելութեան Վարչութեան (\$159,000): Այս ժամանակաշրջանին մեծարժէք ապրանքներ նուիրած է նաեւ Ակաբէ Մրազիրը (\$119,000): Այս ժամանակաշրջանին նուիրուած դեղորայքն ու բժշկական պիտոյքները առաքուած են ՀԲԸՄ Քրտիա Նազարեան Սուրիահայ Գաղթականներու Բժշկական Կեդրոնին, Արաբկիր Միացեալ Մանկական Բարեգործական Հիմնադրամին, Մանկաբարձային, Նորածնաբանական, եւ Կնաբանական Կեդրոնին, Մուրացան Մանկական Գեղձբանական Կեդրոնին, Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Բժշկական Կեդրոնին, եւ Հայաստանի ու Արցախի Առողջապահութեան Նախարարութիւններուն: 2018-ի տեւողութեան, Հա-

յաստան Արցախ Ֆոնտը իր պատմութեան մէջ աննախադէպ՝ \$43 միլիոն ընդհանուր արժէքով դեղորայք, բժշկական պիտոյք, եւ մարդասիրական այլ օժանդակութիւն հայթայթած է Հայաստանին ու Արցախին: Անցեալ 29 տարիներուն, Հայաստան Արցախ Ֆոնտն ու գնա նախորդած Միացեալ Հայկական Ֆոնտը՝ Հայաստանին ու Արցախին հայթայթած են \$820 միլիոն ընդհանուր արժէքով մարդասիրական օժանդակութիւն՝ 158 թուիչքներով եւ 2,420 ծովային արկղերով: «Հայաստան Արցախ Ֆոնտին կանոնաւորաբար կ'առաջարկուի միլիոնաւոր տոլար արժէքով կեանք փրկող դեղեր եւ բժշկական պիտոյքներ», յայտնեց Հայաստան Արցախ Ֆոնտի Նախագահ Յարութ Սասունեանը եւ շարունակեց՝ «Մեզի կը մնայ հոգալ առաքման ծախսը միայն: Մեծապէս կը քաջալերենք ձեր առատաձեռն նուիրատուութիւնները, որպէսզի կարենաք շարունակաբար այս կենսական օժանդակութիւնը տրամադրել Հայաստանի եւ Արցախի բոլոր բժշկական կեդրոններուն»: Յաւելեալ տեղեկութեան համար, կը խնդրուի դիմել Հայաստան Արցախ Ֆոնտի գրասենեակին. հեռաձայնի թիւ՝ (818) 241-8900. Իմէյլի հասցէ՝ sassoun@pacbell.net:

Հացպանեանի հոգիներուն համար, Մոնթէպէլլոյի Յուշարձանին առջեւ (901 Via San Clemente, Montebello, CA 90640): Իսկ նոյն օրը երեկոցեան ժամը 6:00ին, Պոլսահայ Միութեան կեդրոնին մէջ (19726 Sherman Way, Winnetka, CA 91306) պիտի նշուի ոգեկոչման երեկոյ մը՝ նուիրուած Հրանդ Տինքի, որուն ընթացքին Պոլսէն ժամանած

դասախօս՝ ճարտարապետ եւ Ակօս շաբաթաթերթին մէջ Պատմական բաժնի լրագրող՝ Զաքարեա Միլտանօղլու, նաեւ Պերլինէն ժամանած Պոլսահայ գրող եւ թղթակից Հայկօ Պաղտատ՝ որոնք պիտի ունենան դասախօսութիւններ, ինչպէս նաեւ տեղի պիտի ունենայ Հրանդ Տինքի Ազատութեան եւ Արդարութեան մետալի շնորհում՝ Զաքարեա Միլտանօղլուի:

LIFE INSURANCE   INDIVIDUAL & GROUP HEALTH INSURANCE   LONG TERM CARE   MEDICARE   DENTAL & VISION   DISABILITY

Since 1975, we have proudly served our community's insurance needs.

Call us today!

(818) 500 9585
(818) 269 0909

Bedros & Siamanto
805 EAST BROADWAY, GLENDALE, CA 91205

CA Insurance Lic. #0494056 / #0C99815
MARONIANINSURANCE.COM

Կազմակերպութեամբ Հալէպի Հ.Մ.Ս.-ին Մեծ Շուքով Լուսաւորուեցաւ Նոր Տարուան Տօնածառը

Ահաւաստիկ վերաւոր Հալէպը, որ դարձեալ կը յառնի ցաւերէն եւ քանդուածներէն ետք, հազարամեայ այս քաղաքի պատերը անգամ մը եւս կը փաստեն, որ հալէպահայութիւնը դժուարութիւններու եւ ցնցումներու դիմաց միշտ ամուրկանգնած է եւ կը շարունակէ իր գոյերթը հայ մշակոյթով, հայ գիրով եւ աւան դուրսներով: Այդպէս եղած է տարիներ շարունակ եւ կը շարունակէ այդ

կին վրայ, ուր կը համախմբուէին մեծ թիւով հալէպցիներ: Երկու տարի առաջ աւանդական տօնածառի գետեղումը իրականացաւ առաւել շքեղութեամբ եւ լոյսերով: Այս տարի, սակայն, շնորհիւ Հ.Մ.Ս.-ի լուր վաշտերու անխոնջ աշխատանքին եւ աշխոյժ խումբերուն, տօնածառը դարձեալ տեղադրուեցաւ Ազիզիէի հրապարակը, որ պետութեան բարեխնամ աջակցութեամբ վերանորոգուած

պէս մնալ, վերջին պատերազմի սեւ էջերը շրջանցելով, անկտորում կամ քով եւ իր հպարտ անցեալով: Արդարեւ Հալէպի ազատագրումէն անմիջապէս ետք, ամէն տարի Հ.Մ.Ս.-ի սկստները կը տեղադրէին Հ.Մ.Ս.-ի աւանդական տօնածառը Հալէպի կեդրոնական թաղամասերէն Ազիզիէի հրապարա-

ւել լուսաւորուած էր տօնական գոյնգոյն լոյսերով, ստեղծելով տօնական ուրախ մթնոլորտ, արժանանալով անցորդներու հիացմունքին եւ ամէնէն կարեւորը՝ ուրախ ժպիտներուն: 23 Դեկտեմբերի երեկոյեան կատարուեցաւ տօնածառի լուսաւորման հանդիսութիւնը, մեծ ցնծու-

թեամբ եւ ուրախութեամբ: Հանդիսութեան ներկայ էին Պաաս կուսակցութեան Հալէպի ընդհանուր քարտուղար Պրն. Ֆատէլ Նաթթար, Հալէպի նահանգապետ Պրն. Հիւսէյն Տիապ, հոգեւորականներ, Ս.Դ.Հ.Կ. Սուրիոյ Հիւսիսային Շրջանի վարիչ Մարմինի ատենապետ Ընկ. Աւետիս Խոչաֆեան, ինչպէս նաեւ քոյր միութիւններու ներկայացուցիչներ: Հակառակ եղանակի աննպաստ պայմաններուն, ժողովուրդը խուներամ կը սպասէր լուսաւորման պահը, երբ արբանեակային հեռարձակման համակարգով սպասուած վաշտերուն հետափուրկուեցաւ միջազգային կայաններէն: Երբ հնչեց

կայացուց տօնական խմբերգներ, ապա հայկական ազգագրական պարերով Հ.Մ.Ս.-եան երիտասարդները օրուան հանդիսութիւնը հասցուցին իր գագաթնակէտին, ներկայացնելով պարերու փունջ մը, արժանանալով ներկաներու ջերմ ծափողոյններուն: Ուրախութիւնը անսահման էր Հալէպի մէջ, ինչպէս նաեւ հեռուն գտնուող բոլոր հալէպցիներուն մօտ, որոնք արբանեակային հեռարձակումով կը հետեւէին այս տօնական իրադարձութեան: Ուրախութեամբ կ'ուզենք նշել, որ յաջորդող օրերուն Հ.Մ.Ս.-ի աւանդական տօնածառը դարձաւ Հալէպի մէջ գործող քրիստոնեայ

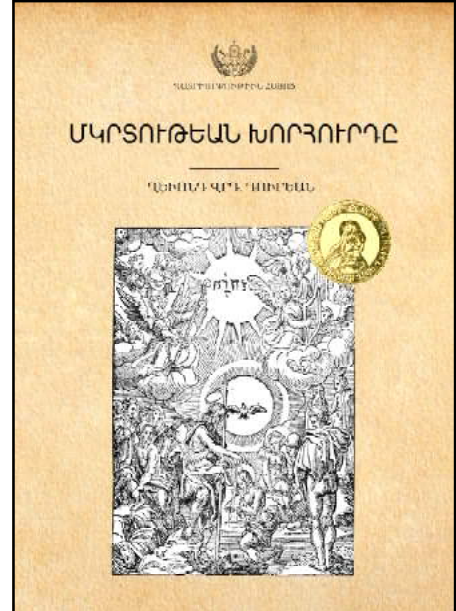

հեռատեսիլի լրագրողին ձայնը՝ «1..2..3..4..», իսկոյն վառեցան տօնածառի լոյսերը, ինչպէս նաեւ յարակից շրջաններու մէջ գտնուող բոլոր տուններու եւ պատշգամբներու լոյսերը: Ուրախութիւնն ու լոյսերը լեցուցին ներկաներու սրտերն ու հոգիները: Ելոյթ ունեցաւ Հ.Մ.Ս.-ի փողերախումբը, որ ազգային եւ հայկական նուագներով թնդացուց մթնոլորտը, որմէ ետք Նոր Մերունդ Մշակութային Միութեան պատանեկան երգչախումբը ներ-

միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու բեմը, ուր ամէն գիշեր ելոյթներ կու տային երգերով եւ պարերով: Ինչքան յատկանշական էր այնտեղ ունկնդրել պատերազմի փոշին թօթափած երիտասարդներու ծիծաղն ու ուրախութիւնը: Այսպէս եղած է հալէպահայութիւնը տարիներ շարունակ եւ այսպէս պիտի շարունակէ մնալ: Ահաւաստիկ մեր սիրելի Հալէպը, ահաւաստիկ մեր ժպիտը: ՅՈՎԻԿ ԱԹՈՒՔԵԱՆ

Լոյս Տեսաւ Արմաշական Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեանի Աւարտածառը. «Սկրտութեան Խորհուրդը»

Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքարանի «Արմաշ» մատենաշարէն, որպէս տասնեւերրորդ հատոր լոյս տեսած է Արմաշական հայրերէն Ղեւոնդ Վրդ. Դուրեանի (այսպէս Արքեպսկ.) «Մկրտութեան խորհուրդը» խորագրեալ աւարտածառը: Սրբազան հեղինակը ընծայարանի ուսումէն ետք, գրի առած է սոյն աշխատասիրութիւնը, որու աւարտին, ստացած է վարդապետական գաւազան կրելու իշխանութիւն: Սոյն հատորը նախապէս լոյս տեսած է 1907 թուականին: Նկատի առնելով, որ սոյն գիրքը մաս կը կազմէ Արմաշական հայրերու ուսումնասիրական վաստակին, վերստին լոյս կը տեսնէ, որպէս մաս «Արմաշ» մատենաշարի: Հատորը կը բաղկանայ 88 էջերէ եւ կ'ընդգրկէ բացի աշխատասիրութենէն, Վաղարշակ Սրկ. Սերովբեանի առաջնորդող «Նախաբան»ը, հեղինակ Ղեւոնդ Արք. Դուրեանի կենսագրականը, լուսանկարը, գիրքի առաջին անուանաթերթի նկարը եւ այլն: Հատորը լոյս տեսաւ աշխատասիրութեամբ Վաղարշակ Սրկ.

Սերովբեանի, իսկ շքեղ կողքը պատրաստուած է Արիս Քարաֆիլի կողմէ: Սոյն հատորը, որ լոյս տեսաւ նախկին իսթանպուլահայ, այժմ լիոնաբնակ Փրոֆ. Յակոբ Սրկ. Թերզանի մեկենասութեամբ, ի յիշատակ իր հօր՝ Զարեհի, մօր՝ Սօֆիի եւ քրոջ՝ Սօնայի:

Թալիմ Մանսուրեանի Բարձր Պաշտօնը Իրանի Մէջ

Իրանի Քարիւղի ազգային հիմնարկութեան եկամուտի եւ ներդրումներու բաժանմունքի տնօրէնի պաշտօնին կոչուած է Թալիմ Մանսուրեանը: Իր այս նշանակումին համար նկատի առնուած է իր հմտութիւնն ու փորձառութիւնը այս բնագաւառին մէջ: Թալիմ Մանսուրեան շրջանաւարտ է համալսարանի միջազ-

գային իրաւաբանութեան բաժանմունքէն: Ան տարիներ շարունակ աշխատած է քարիւղի արդիւնաբերութեան մէջ եւ ունի հարուստ փորձառութիւն որպէս կին եւ հայուհի իր այս պաշտօնին համար նշանակուելը օրինակ կրնայ ծառայել նախարարութեան եւ կամ այլ ճարտարարուեստական հաստատութիւններու մէջ:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ԸՆՈՒՉԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Massis Weekly

Volume 39, No. 01

Saturday, January 12, 2019

New Armenian Parliament to Hold First Session on January 14

YEREVAN — The newly-elected Armenian National Assembly will convene its first session on January 14, the Central Electoral Commission Chairman Tigran Mukuchyan said at a special meeting on Friday.

He noted that according to Article 100.1 of the Armenian Electoral Code, as well as Article 32.2 of the Rules of Procedure of the National Assembly, the first session should be convened on the second Monday after

the formation of the newly elected Parliament.

The new parliament will be comprised of 132 lawmakers. My Step bloc led by Acting Prime Minister Nikol Pashinian will hold 88 seats. Prosperous Armenia Party and Bright Armenia will have 26 and 18 seats, respectively. Under the Electoral Code, the two parties have been granted additional mandates to ensure a one-third presence in the National Assembly.

Senate Confirms Lynne M. Tracy as US Ambassador for Armenia

WASHINGTON, D.C. — The United States Senate confirmed by a voice vote Ambassadorial nominees Lynne M. Tracy and Earle D. Litzenberger to represent the United States in Armenia and Azerbaijan, respectively, reported the Armenian Assembly of America).

Last month, during the Senate Foreign Relations Committee (SFRC) business meeting on the nomination, Ranking Member Robert Menendez (D-NJ) explained his support for both candidates, as well as the importance of strong U.S.-Armenia relations.

“Armenia and the Caucasus region will continue to be vital to regional and global security. According to the OSCE, Armenia’s elections over the weekend met international standards. I look forward to supporting the government’s efforts to build strong democratic institutions, a vibrant Ar-

menian economy, and oppose any efforts to violate Armenia’s sovereignty,” Ranking Member Menendez said.

During Ambassador-designate Tracy’s nomination hearing she promised to support Armenia’s “remarkable” democratic reforms. As to questions at the hearing by SFRC Ranking Member Menendez and Senator Ed Markey (D-MA) on the Armenian Genocide, she agreed that “1.5 million Armenians were deported, massacred, or marched to their death in the final years of the Ottoman Empire” in 1915, but fell short of properly categorizing the killings as a genocide.

“Throughout my time in the Senate, I have advocated for an honest accounting of the Armenian genocide. I believe we have a moral imperative to recognize the atrocities that were com-

Continued on page 4

Anti-Armenian Protests After Kazakh Man Killed in Restaurant Brawl

QARAGHANDY, Kazakhstan (RFE/RL) — Some 200 protesters have rallied in the central Kazakh city of Qaraghandy, demanding “justice” after a Kazakh man was killed in a brawl in a local restaurant in the early hours of 2019.

The young man was stabbed to death in the clash between two groups of youths during celebrations of New Year on January 1. Three other men were hospitalized with stab wounds.

The incident has raised ethnic tensions, after some of the protesters blamed the killing on ethnic Armenians.

In a January 3 statement carried by state media outlets, Qaraghandy police said three suspects — identified as Torgom Malkhasian, Sokhak Malkhasian, and Qaiyr Nadyrbekov — had been arrested.

The main suspect in the case, 21-year-old Narek Gururian, remained at large.

In a video posted on Telegram and YouTube on January 7, a man identifying himself as Narek Gururian, born on March 30, 1997, acknowledged that he took part in the brawl but insisted that he did not kill anyone.

“I am ready to give myself in to the authorities of the Republic of Kazakhstan, and ask the authorities to provide me with security and carry out a transparent investigation. I am ready to bear responsibility for what I did but will not take somebody’s sin on myself. I am not a murderer,” the suspect said.

The demonstrators gathered in front of the regional police department in Qaraghandy on January 6 and de-

manded thorough investigations into the killing, some saying that Armenians must be deported from the country.

Some demonstrators said that “the killers will escape punishment because they have money.”

The Qaraghandy regional governor Erlan Qoshanov met with the protesters and said that “all those responsible for the death will be prosecuted.”

“This case is being monitored by the authorities at the highest level. We will investigate it until all those responsible are punished. I promise you, as the region’s governor and the president’s representative here, that the main suspect, who remains at large, will be detained in two-three days,” Qoshanov said, adding that if the suspect’s relatives were trying to hide him, they would be prosecuted too.

The protesters then left the site.

According to a January 6 statement on the governor’s website, murder and hooliganism investigations have been launched.

“At this point, nine participants [in the deadly brawl] have been established, of whom eight were apprehended, while one was placed on an international wanted list. We want to stress that the brawl took place between two groups and was not ethnically motivated,” the statement said, warning that people who tried to incite ethnic hatred might face criminal prosecution as well.

Kazakhstan is a diverse country that houses dozens of ethnic groups and official propaganda frequently praises long-ruling President Nursultan Nazarbaev for preserving ethnic concord in the Central Asian state of 18 million.

Armenian, Azeri FMs Set For More Talks

YEREVAN -- International mediators are trying to organize another meeting of Armenia’s and Azerbaijan’s foreign ministers later this month, the Armenian Foreign Ministry said on Tuesday.

“The [U.S., Russian and French] co-chairs of the OSCE Minsk Group have proposed a meeting of the foreign ministers in January,” the ministry spokeswoman, Anna Naghdalian, told the Armenpress news agency. “An announcement on the meeting will be made in a coordinated manner.”

Foreign Minister Zohrab Mnatsakanian and his Azerbaijani counterpart Elmar Mammadyarov held three face-to-face meetings in the second half of 2018.

According to the co-chairs, at their most recent talks held in Milan on December 5 Mnatsakanian and Mammadyarov pledged to “work intensively to promote a peaceful resolution of the conflict and to further reduce tensions.”

“They agreed to meet again in early 2019 under the auspices of the OSCE Minsk Group Co-Chairs for this purpose and in order to facilitate high-level talks,” the mediating troika said in a December 6 statement.

Both ministers described the Milan meeting as “useful.” Mammadyarov said that it resulted in a rare “mutual understanding” between the two parties to the Nagorno-Karabakh conflict.

The ministers met in the Italian city the day before Armenian Prime Minister Nikol Pashinian and Azerbaijani President Ilham Aliyev spoke to each other at a summit of ex-Soviet states held in Russia.

Pashinian and Aliyev also had a brief conversation during the previous CIS summit held in Tajikistan in September. There has been a significant decrease in ceasefire violations in the Karabakh conflict zone since then.

Pashinian stated that a Karabakh settlement “remains a top priority” for Armenia.

Armenia Issues Arrest Warrant Against March 2008 Crackdown Investigator

YEREVAN (RFE/RL) — A Yerevan court has approved a fresh arrest warrant against the man who led a criminal investigation into the 2008 post-election violence in Armenia during former President Serzh Sarkisian's rule.

The former official, Vahagn Harutiunian, was charged in late October with forging factual evidence to cover up the Armenian army's involvement in the deadly breakup of opposition protests staged in the wake of a disputed presidential election. He left Armenia for Russia in July, ostensibly to receive medical treatment, and apparently remains there.

On November 2, a court of first instance in the Armenian capital allowed the Special Investigative Service (SIS) to arrest Harutiunian pending investigation. The Court of Appeals annulled the arrest warrant on December 13, however.

Shortly afterwards, Harutiunian was also charged with two counts of abuse of power. According to an SIS spokeswoman, Marina Ohanjanian, the district court again sanctioned the former SIS investigator's arrest on December 30.

Harutiunian rejected the initial accusation leveled against him as "unfounded, illegal and fabricated" when he spoke to RFE/RL's Armenian service by phone on November 1. He insisted that his team of investigators never found any evidence of illegal actions taken by the Armenian military during the 2008 unrest, which left

eight protesters and two police servicemen dead.

The SIS completely changed the official version of events following last spring's mass protests that toppled Sarkisian. It now says that Sarkisian's outgoing predecessor, Robert Kocharian, illegally ordered army units into the streets of Yerevan before declaring a state of emergency on March 1, 2008.

Kocharian was arrested on December 7 on charges of overthrowing Armenia's constitutional order. The former president denies them, saying that Prime Minister Nikol Pashinian is waging a political "vendetta" against him.

Pashinian was a key speaker at the 2008 protests. The former journalist subsequently spent about two years in prison for organizing what the SIS used to describe as "mass disturbances." He strongly denied those charges.

Yerevan Requests Extradition of Ex-President's Nephew

YEREVAN (RFE/RL) — Armenian prosecutors have formally asked authorities in the Czech Republic to extradite a fugitive nephew of former President Serzh Sarkisian accused of illegal arms possession and drug trafficking.

"We sent all necessary extradition documents to the Czech Republic's law-enforcement bodies on December 28," a spokeswoman for the Office of the Prosecutor-General, Arevik Khachatryan, said on Thursday.

"I can't give any details at the moment," Khachatryan told RFE/RL's Armenian service.

The Czech police tracked down and arrested the suspect, Narek Sarkisian, in Prague on December 6. He reportedly produced a fake Guatemalan passport identifying him as Franklin Gonzalez.

Sarkisian fled Armenia shortly before his family's villa in Yerevan was searched by the National Security Service (NSS) in early July. The NSS claimed that 37-year-old had asked one of his friends to hide his illegally owned guns, cocaine and other drugs in a safer place. It released a video showing two suitcases purportedly filled with those items.

Sarkisian's younger brother Hayk was arrested and charged with attempted murder and illegal arms possession in July. A Yerevan court freed him on bail in September.

Hayk and Narek are the sons of Serzh Sarkisian's younger brother Aleksandr. The latter is thought to have made a big fortune in the past two decades.

A \$30 million Armenian bank account of Aleksandr Sarkisian was frozen this summer as part of a separate inquiry conducted by the NSS. Prime Minister Nikol Pashinian publicly demanded in September that he "return the money to the state budget."

The ex-president's brother insisted that Pashinian's demand and the freezing of his bank account are illegal. He said that the authorities have not come up with any proof that the sum was earned illegally. Still, the 62-year-old made clear that he will be ready to donate "a part of the financial means legally belonging to me" to the state if his and his family members' assets are unblocked.

Armenia and Russia Agree on New Gas Deal

YEREVAN (RFE/RL) — Prime Minister Nikol Pashinian said on Monday that he has reached an agreement with Russian President Vladimir Putin on new prices of Russian natural gas for Armenia which will be set in 2019.

"Yesterday I spoke twice with Russian President Vladimir Putin by phone," he said in a live Facebook transmission. "The theme of those phone conversations was the price of natural gas supplied to Armenia. I can say that we found a solution, at least for the foreseeable future."

Pashinian announced that he and Putin agreed that Armenia's national gas distribution network owned by Gazprom will pay more for the gas supplied by the Russian energy giant. Nevertheless, he said, the price will remain unchanged for Armenian consumers as a result of "our certain internal adjustments." He did not elaborate.

Gazprom reported later on Monday that its chairman, Alexei Miller, and Armenian Deputy Prime Minister Mher Grigorian signed a deal raising the wholesale gas price from \$150 to \$165 per thousand cubic meters. In a statement, the Russia gas monopoly said it will continue to negotiate with the Armenian government on "the structure of internal gas tariffs" in the South Caucasus state.

The Gazprom-Armenia network has paid its parent company \$150 per thousand cubic meters under a previous Russian-Armenian deal that expired on December 31. Putin and Pashinian failed to agree on a new

tariff when they met in Moscow on December 27. Miller and Grigorian also reported no agreements after holding talks in Saint Petersburg on December 28.

Gazprom-Armenia cut its retail prices for Armenian households and corporate consumers in late 2016. Its chief executive, Hrant Tadevosian, complained in November 2018 that the company has operated at a loss since then. It is not yet clear whether it will be compensated by the Armenian government for the higher gas price and the resulting loss of revenue.

Pashinian insisted that unlike in the past Armenia will not incur any debts or hand over any energy assets to Russia as a result of his latest understandings with Putin. He said nothing about political concessions to Moscow.

Gazprom cut the wholesale price for Armenia from about \$190 to \$165 per thousand cubic meters in 2015 and on to \$150 in 2016.

Forbes: Armenia Among the Best Budget Travel Destinations for 2019

NEW YORK (News.am) — An article in Forbes named Armenia among the best budget travel destinations for 2019.

"Set in the Caucasus Mountains, Armenia is a hidden gem that's still untouched by mass tourism, and yet has so much to offer: rich history, wineries, impressive landscapes, ancient monasteries and breathtaking mountains as far as your eyes can see. The capital, Yerevan, is a lively city with wide avenues, delicious restaurants, museums and street markets selling local handicrafts," says the article by Alexandra Talty.

"Because of my Armenian heritage, I grew up on delicious Armenian food. Some of my favorite local dishes include dolma, khorovats or barbecued meat, and local cheeses with lavash bread. For wine lovers, Armenia is the perfect place to try wines made from different fruits such as pomegranate (Armenia's national symbol), blackberries and cherries.

Outside of the capital is picturesque nature. You can pay a visit to the oldest winery in the world in Areni, stop by stunning monasteries, or check out the oldest cathedral in the world in Etchmiadzin."

NAASR to Name Its New Headquarters after Distinguished Historian and Philanthropic Leader Vartan Gregorian

BELMONT, MA — The National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) will name its new headquarters in Belmont, MA, after Dr. Vartan Gregorian, President of the philanthropic foundation Carnegie Corporation of New York, fulfilling the request of the building's principle benefactors, Edward and Pamela Avedisian of Lexington, MA. The new building's official name will be the NAASR Vartan Gregorian Building.

"Vartan Gregorian embodies the values at the heart of NAASR's mission. He has dedicated his entire life to educational advancement and the pursuit of knowledge, engaging in public service throughout his career, and working to better the human condition. We are grateful that we can acknowledge and memorialize his tremendous accomplishments by naming the institution's new headquarters the

Gregorian received his elementary education in Iran and his secondary education at Collège Arménien in Beirut, Lebanon. In 1956, he entered Stanford University, where he majored in history and the humanities, graduating with honors in 1958. He was awarded a PhD in history and humanities from Stanford in 1964. Gregorian has taught European intellectual history and Middle Eastern history at San Francisco State College, the University of California at Los Angeles, and the University of Texas at Austin.

In 1997, Gregorian assumed the presidency of one of the country's oldest grantmaking foundations, Carnegie Corporation of New York. His philanthropic work and scholarly accomplishments have been recognized with more than 70 honorary degrees and dozens of significant awards.

NAASR Vartan Gregorian Building," said Edward Avedisian.

"I am overwhelmed by this most generous and selfless offer and accept it with humility, and with gratitude," said Gregorian. "I thank NAASR for bringing Armenian history, culture, and values to life through its programming and collections, now visible and accessible to anyone."

"We are proud to recognize Gregorian's distinguished life of service and dedication through our new global center," said Yervant Chekijian, Chairman of the Board. "He is an inspiration for generations to come. We are also sincerely grateful to the Avedisians for their generosity and vision."

Vartan Gregorian has had a distinguished career as an academic, scholar, historian, philanthropist, and visionary. Born in Tabriz, Iran,

Edward Avedisian, a NAASR Board member, is a world-class clarinetist who performed with the Boston Pops Orchestra and the Boston Ballet's orchestra before changing careers to focus on investments. Through his philanthropy, Avedisian has donated generously to the Armenian community and beyond. He is a trustee of the American University of Armenia (AUA), where he was the principal benefactor of the new 100,000 square foot Paramaz Avedisian Building. He is also the principal benefactor of the Khoren and Shooshanig Avedisian K-12 School and Community Center in an underprivileged section of the capital city, Yerevan.

Avedisian is a 2016 recipient of the Ellis Island Medal of Honor. He is a director on the board of the Armenian Missionary Association of America.

Armenia's Ambassador Visits Armenian Peacekeepers in Lebanon

BEIRUT — Armenia's ambassador to Lebanon Vahagn Adabekyan visited Armenian peacekeepers to congratulate them on New Year and Christmas.

After an official ceremony, Adabekyan held a separate conversation with General Diodato Abagnara, the commander of peacekeeping mis-

sion of UNIFIL Western Sector. They discussed interaction of the Armenian peacekeepers and the Italian command, as well as further expansion prospects.

Head of the UN peacekeeping mission in Lebanon underlined high discipline and professional skills of the Armenian troops.

"Armenia On The National Mall: How A Festival Was Brought To Life"

WASHINGTON, D.C. — Armenian Assembly of America Ohio State Chair Ara Bagdasarian hosted a presentation by Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage Director of Special Projects Halle Butvin, entitled "Armenia On The National Mall: How A Festival Was Brought To Life" at an event

organized in partnership with the Assembly, the Armenian Cultural Association, and St. Gregory of Narek Armenian Church of Richmond Heights. She spoke to a packed room of St. Gregory of Narek parishioners and Cleveland-based Armenian Americans on the Smithsonian's successful "Armenia: Creating Home" cultural experience during the 2018 Smithsonian Folklife Festival.

"I would like to especially thank Halle Butvin for doing a wonderful job introducing Armenian culture and history at the Festival, and sharing that experience with us back here in her home state," Assembly's Ohio State Chair Ara Bagdasarian said. "The Cleveland Armenian community was inspired and proud to hear Halle's presentation on 'Armenia: Creating Home,' with some guests even expressing tears of joy. Those who could not attend the Folklife Festival in Washington, D.C. this summer had the opportunity to feel the magnitude and excitement created by the Festival and the Armenian volunteers, and for that we are grateful," he added.

The Festival, which the Assembly was proud to co-sponsor, drew more than 750,000 visitors, and featured over 100 musicians, dancers,

artisans, winemakers, and cooks from Armenia. Following her presentation, there was a lively Q&A session with those in attendance.

Butvin shared a behind-the-scenes look into the different Armenian cultural, musical, and food exhibits that were on display at the Folklife Festival in Washington, D.C. She told moving stories of how the event was put together and her important role in making it a reality. Butvin, who travelled to Armenia numerous times, was one of the curators of the Festival.

At the Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage, Butvin is responsible for expanding the reach of cultural sustainability work around the world, designing collaborative projects to support communities, safeguard their heritage, promote cultural expression, and elevate cultural practices to improve local economies. Prior to joining the Smithsonian, she spent ten years designing and implementing impact-driven international development programs in East Africa and Asia, ranging from democracy and governance to biodiversity conservation and economic growth. She is a native of Northeast Ohio, and was accompanied at St. Gregory Church by her family.

AAF Shipped \$43 Million of Aid to Armenia and Artsakh During 2018

GLENDAL — The Armenia Artsakh Fund (AAF) delivered \$23 million of humanitarian assistance to Armenia and Artsakh during the fourth quarter of 2018. Of this amount, the AAF collected \$22.5 million of medicines and other supplies donated by Direct Relief (\$18.3 million); Americares (\$3.8 million); Catholic Medical Mission Board (\$214,000) and MAP International (\$159,000).

Another organization which contributed valuable goods during this period was Agape Project (\$119,000).

The medicines and medical supplies donated during this period were sent to the AGBU Claudia Nazarian Medical Center for Syrian Armenian Refugees in Yerevan, Arabkir United Children's Foundation, Institute of Perinatology, Obstetrics and Gynecology Center, Muratsan Children's Endocrinology Center, St. Grigor Lusavorich Medical Center, and the health ministries of Armenia and Artsakh.

During the twelve months of 2018 AAF shipped to Armenia and Artsakh the record amount of \$43 million of medicines, medical supplies and other relief products. In the past 29 years, including the shipments under its predecessor, the United Armenian Fund, the AAF has delivered to Armenia and Artsakh a grand total of \$820 million worth of relief supplies on board 158 airlifts and 2,420 sea containers.

"The Armenia Artsakh Fund is regularly offered free of charge millions of dollars of life-saving medicines and medical supplies. All we have to do is pay for the shipping expenses. We welcome your generous donations to be able to continue delivering this valuable assistance to all medical centers in Armenia and Artsakh," stated Harut Sassounian, the President of AAF.

For more information, call the AAF office: (818) 241-8900; Email: sassoun@pacbell.net.

Dr. Levon Chookaszian to Speak on "Germans and Armenians: Historic and Artistic Relations"

FRESNO — "Germans and Armenians: Historic and Artistic Relations" is the title of a talk to be given by Dr. Levon Chookaszian, Chair of the Department of Armenian Art History at 7:30PM on Friday, February 1, in the University Business Center, Alice Peters Auditorium, at Fresno State.

The presentation is part of the Armenian Studies Program Spring 2019 Lecture Series and is supported by the Leon S. Peters Foundation.

There are many interesting fact about the historical and cultural relations between the Germans and Armenians. The oldest evidence concerning the presence of the Armenians in Germany is dated to the 11th century. Germans visited the Armenian Kingdom of Cilicia during the period of the Crusades. In later centuries, many German travelers and scholars visited Armenia and many Armenian intellectuals received their education in Germany.

The first Armenian printed Bible produced in Amsterdam by Voskan Erevantsi was illustrated by the engravings of the famous German painter Albrecht Durer who himself illustrated one legend connected with Armenia. The legacy of Durer inspired Minas Avetisyan, the well-known Armenian painter of the 20th century.

Many other examples of the cul-

tural interchange between the two peoples will be discussed during the presentation, which is accompanied by images of some of the important figures.

Dr. Levon Chookaszian is the Chair of the Department of Armenian Art History at Yerevan State University and one of the leading authorities in the world on Armenian art. He is the author of two monographs: one on the art of 13th century Armenian miniaturist Grigor, *The Art of the 13th century Armenian Painter Grigor Tsaghkogh* (1986), and the other on the art of the painter Arshag Fetvadjan, *Arshag Fetvadjan Masters and Treasures of Armenian Art* (2011). Chookaszian has taught at Yerevan State University since 1978 and is one of the founders of the Department of

Bridging Memories in a Contested Geography – Eastern Turkey Between Western Armenia and Northern Kurdistan

Yüksekova, Southeastern Turkey

ANN ARBOR, MI — Michigan University Armenia Studies Program to present a lecture titled "Bridging Memories in a Contested Geography – Eastern Turkey between Western Armenia and Northern Kurdistan" by Dr David Leupold on Wednesday, January 23, 2019 4:00-5:30 PM, Room 555, Weiser Hall, 500 Church Street, Ann Arbor, MI 48109.

Grounded in the field of late Ottoman history this lecture will draw on the disciplines of political sociology and anthropology to challenge bottom-up narratives and relate the past of contested geographies located in the shattered zones of the post-Ottoman and the post-Soviet. Dr. Leupold will examine the relationship between biographical subjects, the politics of memory and communal boundaries in the region around Lake Van – a geography where collective violence stretches back in time to the Armenian Genocide of 1915 and into the contemporaneous Kurdish conflict. The lecture will begin by reconstructing the history of competing national movements and collective violence in

the late-Ottoman period, and then deconstruct official Armenian, Turkish and Kurdish accounts to juxtapose 'official histories' with their local counter-narratives.

Dr. David Leupold earned his PhD in Social Sciences from Humboldt-Universität zu Berlin in 2018. His dissertation titled, "Bridging Memories on Contested Geographies," takes an interdisciplinary approach rooted in the fields of Anthropology, Modern History, and Political Sociology.

Senate Confirms Lynne M. Tracy

Continued from page 1

mitted against the Armenian people. Ms. Tracy's experience in Russia and Central Asia positions her to help navigate U.S. policy in this critical time. I support this nomination, but expect to work closely with Ms. Tracy on how she will encourage an honest acknowledgement of the Armenian Genocide, support Armenia's ongoing efforts to ensure accountable, citizen-responsive governance, and support efforts to reach a peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict," he added.

During the SFRC business meeting, Senator Menendez also noted the importance of safety in Artsakh (Nagorno Karabakh), and his expectations for the U.S. Ambassador selected to be the representative in Azerbaijan.

"I support Mr. Litzenger's nomination and expect to have close

and continuing dialogue with him on how he will urge the Azeris to step back from any threatening behavior that could disrupt the line of contact in Nagorno Karabakh, support respect for human rights, and support efforts to reach a peaceful settlement of the Nagorno Karabakh conflict," Senator Menendez said.

The hearing for Ambassador-designate Litzenger occurred in October, wherein he restated the U.S. position condemning violence along the line of contact, which undermines the peace process and violates the 1994 cease-fire agreement.

"We appreciate the important issues raised by Senators Robert Menendez and Ed Markey during the confirmation process. We look forward to working with the new Congress to ensure robust assistance to further Armenia's democratic development," Assembly Executive Director Bryan Ardouny said.

Art History. In 1996, he established the UNESCO Chair of Armenian Art History.

The lecture is free and open to the public. Free parking is available in Lot P6 or P5 (permits are not required on Friday evenings).

For more information about the lecture please contact the Armenian Studies Program at 278-2669, visit our website at www.fresnostate.edu/armenianstudies or visit our Facebook page [@ArmenianStudiesFresnoState](https://www.facebook.com/ArmenianStudiesFresnoState).

Հարցազրույց «20 Դասակարգի Զինակոչը, Թրքախօսութեան Արշարը, Ունեւորութեան Տուրքը, 6-7 Սեպտեմբերը Անջատ Պատահարներ Չեն»

Թալին Սուճիեանի «Արդի Թուրքիոյ մէջ հայերը՝ յետ եղեռնեան շրջանին հասարակութիւնը, քաղաքականութիւնը եւ պատմութիւնը» խորագրեալ ուսումնասիրութիւնը լոյս տեսաւ Այլէ Կիւնայտոյի թարգմանութեամբ: «Արաս» հրատարակչութեան կողմէ հրատարակուած այս կարեւոր ուսումնասիրութեան մասին գրուեցեցինք հեղինակին հետ:

ԵՂՈՒՐԴ ՏԱՆՁԻԿԵԱՆ

-Գիրքը 1940-50-ական տարեթիւերուն Թուրքիոյ հայ հասարակութեան խնդիրները կը քննարկէ ընդհանրապէս հետեւելով այդ տարիներու հայ մամուլին: Կը տեսնենք, որ ի դէմ բոլոր դժուարութիւններու այդ տարիներուն այսօրուայ հետ բաղդատելով շատ աւելի աշխոյժ մամուլ մը կայ մեր դիմաց: Կը բաժնե՞ս այս կարծիքը:

-Ուսումնասիրութեան տեւողութեամբ ես ալ զարմանքով դիտած եմ այս երեւոյթը: Օրաթերթեր, պարբերականներ, տարեգիրքերով հարուստ հրատարակչութեան աւանդոյթի մը գոյութիւնը ինձի համար ալ ուշագրաւ եղած է: Զարգացումներուն դէմ հակազդող մերթ ընդ մերթ արգելադրող պատմական, ընկերային եւ քաղաքական վէճերու գետին ստեղծող մամուլ մը կայ մեր դիմաց: Երեւի թէ այս երեւոյթը քանի մը պատճառներ ունի: Անոնցմէ գլխաւորը հայկական վարչամեթոտայի ապրած ընդհատումն է: Հայերը ցեղասպանութեան յաջորդող տարիներուն մինչեւ 1922 շատ դանդաղ զարգացումներով ալ ըլլայ փորձած են վառ պահել իրենց վարչական աւանդոյթը: Պետութիւնը ցեղասպանութենէ ետք որդեգրած էր ուրացման ռազմավարութիւն մը եւ այդ ռազմավարութիւնը կը պահանջէր Օսմանեան կայսրութեան կանոնադրներէն ծագող իրաւունքներու անգործածելի դառնալը: Այդ բոլորին մէջ մամուլը կը մնար միակ միջավայրը, ուր կարելի պիտի ըլլար տարբերոյթ խնդիրներու քննարկումը:

Անշուտ այս ալ պիտի ունենար իր սահմանները, օրինակի համար «Ազդարար» թերթը պիտի փակուէր Անտիոքի թուրքիոյ միացման նիւթին արժանի ոգեւորութեամբ անդրադարձած չըլլայուն համար: Այս մասին կը գործադրուէին զանազան օրէնքներ, որոնք դամոկլեան թուրի մը նման կը ճօճուէին մամուլի գլխուն: Կարելի է ըսել, որ ընդ միջոց արտակարգ իրավիճակներ ներկայացնելով երկրի ժողովուրդին դէմ կանխամիջոցներ ձեռք բերելու ռազմավարութիւնը

յարատեւ կերպով գործած է: Հայերէն հրատարակչութեան գոյատեւման ազդակներէն մէկն ալ անոր անհրաժեշտութիւնն էր: Իմ ուսումնասիրած ժամանակահատուածի խմբագիրները, յօդուածագիրները, մտաւորականները վերապրողներու սերունդին կը պատկանէին: Օսմանեան կայսրութեան վերջին տարիներուն ծնած, ընդհանրապէս արեւմտահայերէնի քաջաբար տիրապետող եւ բացի թրքերէնի եւրոպական լեզուներու ալ տիրապետող մտաւորականութեան մը մասին է խօսքը: Նոր թերթեր կը հրատարակուէին, հրատարակողները կ'արգիլուէին եւ մարդիկ կը հետեւէին նաեւ տարեցոյցներուն: Կարելի է այդ թերթերու միջոցաւ հետեւիլ երկրի օրակարգին: Յեղասպանութեան յաջորդող շրջանի հրամայականներէն մէկն ալ այս աշխուժացման վերջ տալն էր:

Նաեւ նախընտրուած եղանակներէն մէկն էր հասարակութեան գաղթելու ստիպուելը:

-Գիրքի մէջ բաւական կարեւոր բաժին յատկացուած են 40-50-ական թուականներու հայ մամուլին: Հայերու ապրած խնդիրներուն, իշխանութեան եւ ազգայնական մամուլէն ուղղուած հալածանքներուն դիմադրելու գործընթացին մէջ մամուլը այդ ժամանակ ալ բաւական կարեւոր դիմադրութիւն մը ունեցած է: Ինչպէ՞ս կը մէկնաբանես այդ աշխոյժ միջավայրը:

-Գէորգ Հալաճեանի 1932-ին հրատարակուած յուշերուն մէջ շատ յստակ կերպով կը տեսնենք Տիւրքիոյ մէջ վերապրած հայերու ձուլման համար գործադրուած ճնշումները: Այս մասին 1915-ին ալ կարեւոր դերակատարութիւն ունեցած Շերեֆ Ուլուղի ըսածները կ'ապացուցեն թէ այդ ձուլման ծրագիրը որքան մանրամասնութեամբ մշակուած է: Ամենակարեւորը, քաղաքի բնակչութիւնն ալ, յատկապէս տեղացի քրիստոնէրը ամբողջովին մասնակցած են մնացեալ հայութեան ալ հետզհետէ վախի ու սարսափի մթնոլորտի մէջ նախ իբրեւ գաղթական Պոլիս եւ ապա

Եւրոպա կամ ԱՄՆ գաղթելուն: Իսկ Պոլիս տուեալ պայմաններու մէջ բացօթեայ բանտի մը վերածուած էր ոչ իսլամ ժողովուրդներու համար:

Արդարեւ 20 դասակարգի գինակոչը, թրքախօսութեան արշարը, ունեւորութեան տուրքը, 6-7 Սեպտեմբերի վայրագութիւնը եւ նման յետեղեռնեան դէպքերը անջատ պատահարներ չեն, այլ մէկ նպատակի ուղղուած ու իրար ամբողջացնող ընդհանուր ծրագրի մը մասնիկները: Ուրացման նախապայմանն է մեղակցութիւնը եւ նման միջոցներով ալ այդ մեղակցութիւնը ու իր հետ ալ ուրացումը յարատեւ կը դառնար:

Նման ծանր հալածանքի մատնուած հաւաքականութիւնը իբրեւ անվտանգութեան միջոց հետզհետէ իւրացուց անձայնութիւնը, նոյնիսկ մերժումը: Այս բոլորով հանդերձ պոլսահայութեան այժմու գոյութիւնը ինքնին ուսումնասիրելու արժանի երեւոյթ մըն է:

-Վերադառնա՞նք գիրքին, Հանրապետական շրջանին, յատկապէս ալ 30-ական եւ 40-ական թուականներուն միւս փոքրամասնութիւններու հետ միասին հայերն ալ մեծ գրկանքներ ապրած են: Կը տեսնենք, որ մանաւանդ հայերուն իրենց բնօրրանէն հեռանալուն ուղղուած ճնշումներ գործադրուեցան: Այս եղածները 1915-ին շարունակութիւնը ըլլալով կրնա՞նք տեսնել:

-Այս գիրքը կը մերժէ Օսմանեան կայսրութենէ դէպի հանրապետական շրջան անցման պահունքներէն մը վարկածը: Յատկապէս օտարալեզու պատմագրութեան մէջ յաճախ ակնարկուած է այդ բեկանումի վարկածին: Այսինքն կ'ըսուի թէ հանրապետական թուրքիոյ հիմնադրութեամբ ոչ միայն պետութիւնը, նաեւ ժողովուրդը յանկարծակի կերպով «նոր» դարձած են:

-Սիւս կողմէ կը տեսնենք, որ հայոց ներքին վարչամեթոտայն ալ խորտակուած է: Յատկապէս 1863-ի սահմանադրութեան վրայ ձեւաւորուած կառոյցներու յանկարծակիօրէն սնանկացումը համայնքի բոլոր գործերուն համար կառավարութեան նախասիրութիւնը պարտադրեց: Այսպէս կրնա՞նք գնահատել:

-Հանրապետութեան գլխաւոր խնդիրներէն մէկն ալ, կայսրութեան շրջանի ազգային եւ օրինական ձեռքբերումները վերացնել եղաւ: Կայսրութիւնը որդեգրած էր ազգերու համակարգը: Իսկ հանրապետութիւնը մերժելով ազգերու գոյութիւնը, 1863-ի հայոց ազգային սահմանադրութիւնը անգոյ համարեց: Փոխարէնը խոստացաւ բոլոր քաղաքացիներու հաւասար իրաւունքներ վայելելու կարելիութիւնը:

-Սիւսցէլ հիմա ընդհանրապէս խօսեցանք 1930-ական, 40-ական եւ 50-ական թուականներու մասին: Իշխանութիւնը այդ տարիներուն ալ կը հսկէ՞ հայ մամուլը:

-Իշխանութիւնը ինչպէս անցեալին, այսօր ալ մօտէն կը հետեւի հայ մամուլին: Եւ ոչ միայն երկրի, այլ համաշխարհային հայ մամուլը օր ըստ օրին կ'ուսումնասիրուէր հայերէնի թարգմանիչ Միթհատ Աքտորայի կողմէ: Ան Ջաւէն Պիպեւեռեանի, «Նոր Լուր» հրատարակիչ Վահան Թոշիկեանի, Արամ

Փեհլիվանեանի, կարծ խօսքով հայ մամուլի մէջ ներկայացող բոլորին համար տեղեկագիրներ կը պատրաստէր: Այդ տեղեկագիրները հաւանաբար թերթերու արգիլուելուն կամ սպուած օրինակներուն առգրաւման պատճառաբանութիւնը կը կազմէին: Այս կիրարկումները կը գործադրուէին «Տպագրութեան օրէնք»ի սահմաններով: Կար նաեւ «Տպագրութեան ընդհանուր տնօրէնութիւն»ը, որ «Արտաքին գործոց նախարարութիւն» տանող ճամբուն քարերով պատուած է: Մարդիկ այստեղ, հայկական բաժնի տեղեկագիրները ուսումնասիրելով կը հմտանային իմանալու թէ ի՞նչը պատե՞հ կամ անպատե՞հ է, ինչի՞ կարելի է հանդուրժել կամ ոչ:

Վարչապետական արխիւներու մէջ աշխարհի տարբեր երկիրներէն արգիլուած, առգրաւման որոշում կայացուած թերթերու եւ այլ հրատարակութիւններու ցանկեր կան: Կը պահանջուէր այդ հրատարակութեանց երկրի մէջ գտնուած օրինակներուն առգրաւումը: Սկիզբը չէի կրցած պատկերացնել թէ ինչպէ՞ս պիտի գործադրուի այդ առգրաւումը: Ապա բանաւոր տեսակցութիւններու ընթացքին տեսայ թէ այդ առգրաւումը իրականացուցած են բնակարաններու խուզարկութեան միջոցաւ: Ոստիկաններ թէեւ կ'ունենային արգիլուած մամուլի ցանկ, բայց առհասարակ հայատառ ամէն բան արգիլուած կը համարուէր: Նման գործադրութեան հետեւանքով հայերը իրենց ձեռքով քանդեցին սեփական մշակոյթը:

Ունեւորութեան տուրքի, 20 դասակարգ գինակոչիկներու գոյացուցած միջավայրին մէջ հայերը երկրէ դուրս տեղի ունեցած ամէն զարգացումի հետ թիրախ ցոյց տրուեցան: Այս հանգրուանին հայ մամուլը երբեմն ստեղծութեան պատգամներ պարունակող գրութիւնները արտատպելով, երբեմն ալ «Նոր օր»ի Ջաւէն Պիպեւեռեանի կամ Արամ Փեհլիվանեանի նման մտաւորականներու յստակ դիմադրութեամբ ձայն բարձրացուց: Հաւանաբար «Նոր Օր», «Նոր Լուր» եւ այդ սերունդի մտաւորականները աւելի յստակ դիրքի մը մէջ դիտել պէտք է:

Ուրացումին կամ մերժումին այսքան համարած եղած պայմաններուն տակ «Նոր Օր»ի հրատարակութիւնը թէ շատ հասկնալի է, եւ թէ նոյնքան անհաւատալի: Այս աստիճանի խիզախ անձնակազմի մը յայտնութիւնը անշուշտ որ պատահական չէ: Կը գիտակցէին թէ իրենց գոյութիւնն ալ, ոչնչացումն ալ ուրացուած է: «Նոր Օր»ի գրողներու առարկութիւնները, նոյնիսկ սեփական կեանքը թաղուեցաւ ուրացումին այդ ամէն բան կուլ տուող պատին խաւարին մէջ:

Եթէ «Արաս»ի հրատարակութիւնները չըլլար, մարդիկ անոնց անուններն ալ լսած պիտի չըլլային: Արամ Փեհլիվանեան կամ Ջաւէն Պիպեւեռեանի նման մեծ պաշար ունեցող մտաւորականները ճիշդ ալ այս պատճառաւ անտեսուած են թուրքիոյ պատմութեան մէջ: Անտեսուած են սերնդակից, ժամանակակից մտաւորականութեան կողմէ: Անտեսուած են իրենց ալ անդա-

«Հպարտ» Բանաստեղծը...

ԴՈՎՏ. ԳՐԱՅՐ ԸԵՊԵՏԵԱՆ

«Ես բանաստեղծ չեմ, որպեսզի կարենամ գրախօսական մը գրել քու նոր հրատարակած երկու գիրքերուդ համար»:

Խաչիկ Տէտէեանին հետ ունիմ տարիներու վրայ երկարող բարեկամութիւն, որ անցած է անհատական բարեկամութենէ՝ հասնելով ընտանեկան ջերմ յարաբերութիւններու եւ հանդիպումներու: Իր երկու նոր հրատարակած բանաստեղծութիւններու հատորները՝ «Երազէն անդին», որոնք լոյս տեսած են Երեւան, ինծի եւ ընտանիքիս մակագրեց ու նուիրեց: Ինչ խօսք՝ մեծ ուրախութիւն եւ հպարտութիւն էր ինծի համար տեսնել իմ բանաստեղծ բարեկամիս նոր իրագործումը: Նկատի ունենալով, որ մեր հանդիպումներուն մէջ բացակայ չեն նաեւ կատակ-դիպուկները, չուշացաւ իմ խօսքը. «Ես բանաստեղծ չեմ... Գրախօսական չեմ կրնար գրել»: Չուշացաւ ինչպէս ինք արագ եւ նոյնքան կատակ-սրամիտ պատասխանել. «Գործէն փախչելու լաւ պատճառաբանութիւն»:

Ճիշդ էր Խաչիկ Տէտէեանը: Ես պէտք էր լինէի, որ աշակերտական տարիներուս որքան հայ բանաստեղծներու քերթուածները գոց կը սորվէի եւ ատենամարզանքի պահերուն կը մասնակցէի մրցոյթներու: Հայ բանաստեղծութիւնը միշտ ալ ինծի հետ «բալած» է տարիներու ընթացքին:

Խաչիկին հետ մեր գրոյցներուն մէջ նաեւ անպակաս չեն ազգային-հայրենական ու եկեղեցական-միութենական եւ գաղութային հարցերը, որոնց մէջէն անպայմանօրէն դուրս պիտի ելլէին հոգեներաշխարհային մտահոգութիւններ եւ տազնապանք, որոնցմէ մէկը՝ «Ես յոռետես անձ եմ», որ քանիցս ըսած է Խաչիկ:

Իր երկու նոր հրատարակած բանաստեղծութիւններու հատորները կարդալով՝ ըմբոշանցի իմ բանաստեղծ բարեկամիս մէկ կողմէ «ներաշխարհ»-ը, միւս կողմէ ալ՝ այն բոլոր «յոռետես» վիճակները, որոնք կը տազնապանքան գինք. ձիւղ է, որ այս «յոռետեսական» հարցերը երբեմն կը քննարկենք իրարու հետ, բայց տարբեր զգացի, երբ կարդացի զանոնք իր բանաստեղծութիւններուն մէջ: Հոն տեսայ իմ բանաստեղծ բարեկամս իր «ամբողջութեան» մէջ:

Փրոֆ. Երուանդ Տէր Խաչատուրեանը, որ հայրենի ու հայկական ընդհանրական իրականութեան մէջ ունի իր արժանի դիրքը եւ վաստակը՝ որպէս մտաւորական-գրող եւ արուեստաբան, խմբագրած եւ կազմած է Խաչիկին հատորները: Ան յառաջաբանին մէջ

կ'ըսէ. « Խաչիկ Տէտէեանը բազմաթեմա բանաստեղծ է եւ՝ անսովոր բազմաթեմա»:

Այս «անսովոր բազմաթեմա»-ն էր, որ ապրեցայ եւ ընկալեցի ինչպէս ինքնուրու հատոր նոր քերթուածներու հաւաքածոյին մէջ: Տեսայ նաեւ, թէ ինչպէ՛ս Խաչիկ Տէտէեանը «յոռետես» անձ-բանաստեղծն է: Բայց իրարու հետ շողկապուած իր բոլոր բանաստեղծութիւններուն մէջ տեսայ «յոռետեսութիւն»-ը, որ սակայն կեցած ու անշարժ չէր, այլ՝ քալող, եւ ինչպէս Երուանդ Տէր Խաչատուրեանը որակած էր, «շարունակուող» բանաստեղծ-բանաստեղծութիւն մըն է: Ան միշտ ամուր կանգնած է, բայց նաեւ պայքարած ու պոթկացած է, եւ Երուանդ Տէր Խաչատուրեանին նկարագրականով՝ «սփիւռ-քահայ հոգեբանական եւ հոգեկան ներկայ վիճակներու, որոնք այլ են»՝ իմա հեռու մարդկային-ազգային արժէքի խորքային գիտակցութենէ: Խաչիկ Տէտէեանը իր յոռետեսութիւնը զարգացուցած է, իմա՝ «շարունակած», որպէսզի ինք հասնի, բայց նաեւ հասցնէ հայր, ազգը, հայրենիքն ու, տակաւին, մարդկութիւնը այս արժէքի գիտակցութեան:

Բանաստեղծութիւններու այս երկու հատորներուն մէջէն սկսայ քակել մէկ-մէկ «բազմաթեմա» նիւթերը եւ տեսնել, թէ ինչպէ՛ս Խաչիկը իւրաքանչիւր յոռետեսական տազնապանքը շարունակած է հասցնել արժէքի կեանքին, որ պէտք է շարունակուի:

Իսկ Խաչիկ Տէտէեանի աշխարհը մարդն է իր «սիրոյն» մէջ, «վիշտին», «բնութեան», «մահուան», «անորոշութեան», «կեանքին», «պարզութեան» ու այս բոլորը՝ իր «հոգիի թռիչքին» մէջ ու մէջէն: Մարդուն մասին է, որ կը խօսի եւ կը յայտնէ, թէ «ո՛ւր կ'երթայ...» եւ «կը խարխափեմ անյոյս ճակատագրով մը»: Տակաւին, ան «կ'որոնէ իմաստը այս բոլոր անդու վազքին» եւ կը տեսնէ աշխարհ մը՝ «կ'երպարանափոխուած եւ անիծուած»: Այս բոլորին մէջէն ան կ'ուզէ կորսուիլ. «Կորսուիլ կ'ուզեմ հորիզոնի անհունին մէջ»: Բայց այս «անյոյս ճակատագրին» ան կու տայ ընթացք, եւ իր «կորսուելու փափաք»-ն ալ կը դառնայ նպատակասլաց: Ան կը փնտռէ «նոր հաւատք ու երազ ներշնչող» իրականութիւնները՝ թափ տալով իր հոգիի թռիչքին: «Պիտի ուզէի որոտալ, ժայթքել, դուրս գալ նոր երազի մը ուղիով»: Եւ այս նոր երազին մէջ պէտք է տեսնել յոռետես բանաստեղծին շարունակուող սլացքը՝ հասնելու եւ ձգտելու համար արժէքին «ճշմարտութեան», որ «աղջամուղջին մէջ կորս-

ուած» է: «ճշմարտութիւնը» բանաստեղծը կը գտնէ հաւատքին մէջ: «Տո՛ւր ինծի իմաստութիւն, տէ՛ր»: Այս այն «իմաստութիւնն» է, որ «խաւար իր կեանքին համար դառնայ ջահը անմար»: Ան կ'ուզէ քալել այս «Չահին» ուղղութեամբ, որպէսզի կարենայ ըմբռնել Տիրոջ «խորհուրդները խորհրդաւոր»:

Խաչիկ Տէտէեանը հայն է, սփիւռ-քահայը եւ Հայաստան հայրենիքը սիրող, բայց եւ որուն «ապագան գինք կը յուզէ»: Ան կը տեսնէ իր ժողովուրդին «նահանջը՝ կամաւոր եւ այլատերող»: Ան այս իրականութիւնը վերածած է «վիշտի»: «Իմ ցեղի կորուստն է դանդաղ... կ'երթայ կորստեան ուղիներէ... կը գոհաբերուին սրբութիւններ, արժէքներ, հայրենիք, ազգ, լեզու, անցեալ, կը նուազի յոյսը. կ'աղաւաղուի դիմագիծը՝ մարդուն սրբակենցաղ, որ տեսակ է հազուագիւտ: Ո՛ւր է ան՝ այդ տեսակը կորսուած»: Ան այս բոլորը կ'որակէ որպէս՝ «Տազնապան է ան հայուն ներկային, հայրենիքէն դուրս նահանջող հայուն»:

Ան կ'ակնարկէ հայուն մեծ երազի ճամբու իտէլիին եւ տեսիլներուն, որոնք՝ «գիջեցանք զանոնք տեղայնական մտայնութեամբ»: Խաչիկ Տէտէեանին համար «հայրութիւն, հայրենիք ամէն բանէ վեր» են: Իր յոռետեսութիւնը այն է, որ հայը միաբան չէ: Ան կը ձգտի միաբանութեան: Հոս դարձեալ ակնյայտ է շարժող յոռետեսութիւնը, եւ ան կ'ըսէ. «Մէկը ամբողջին ու ամբողջը մէկին կարգախօսով, հաւաքական գործին հաւատացած»: Խաչիկը իր հայրենասիրութեան թռիչք-սլացքը կը հասցնէ «ուրիշ» մը ըլլալու գիտակցութեան. «Ահա այն ատեն միայն հաւատացի, որ մերն իրաւամբ ուրիշ է... որ Հայաստան աշխարհ կոչուած այս դրախտը իրաւամբ հրաշք մըն է հողեղէն...»: Բայց Խաչիկին սլացքը տակաւին վեր է. «Պիտի հասկնանք ուշ կամ կանուխ, անպայման, թէ հայրենիքն է միայն փրկութեան լաստը վերջին»: Ան կը վստահեցնէ՝ մեկնելով իր սփիւռ-քահայու փորձէն, որ՝ «օտար ամալի ճամբէքի վրայ չկայ խաղաղութիւն»:

Խաչիկ Տէտէեանը պահանջատէր բանաստեղծ է իր ժողովուրդի ահաւոր Գեղասպանութեան փորձառութեան մէջ. «Սպաննեցիր մարմինը, բայց չբեկանցիր անոր կամքը: Լսէ՛, հայը կը բախէ դուռը հիմա՝ ուժգնօրէն, արեան մուրհակները ձեռքին, արդար վրէժ-խնդրութեամբ. յարութեան զօրանջները կը հնչեն ծագէ ծագ, յարու-

թեան շունչով զօրացած»: Խաչիկ Տէտէեանը կը հաւատայ եւ ամուր կառչած է մայրենիին. «Հայուն դժուար երթին դուն աղաղակող օրագրութիւն»: Բոլոր «փոթորկոտ ու փոռուող» օրերուն մէջէն ան կը հաստատէ չփոխուող իրականութիւնը, որ՝ «կը մնան փորագրուած երեսունվեց տառեր հրաշագործ՝ որպէս անջնջելի, նուիրական սիրանք իւրաքանչիւր»:

Կայ նաեւ Խաչիկ Տէտէեան «Տեսիլքի» բանաստեղծը: Հոս դարձեալ իր յոռետեսութիւնը կը շարժի. «կը տեսնեմ երկիր ազատ ու արդար, պետութիւն, ժողովուրդ ձեռք-ձեռքի տուած, կը կերտեն նոր, ազատ հայրենիք, նոր սիրանք, ուժեղ ապագայ»:

Խաչիկ Տէտէեանը կը հաւատայ նաեւ իր ծննդավայր Լիբանանին. «Չէ՞ որ իմ հայրենիքն է նաեւ ան, այդ որդեգիր ծնողքս հարազատ»: Բայց նաեւ կ'ափսոսայ Լիբանանին վիճակուած սեւ ճակատագրին, որ ան ապրած է ամէն հարգատուութեամբ. «Մնացիւր եւ միայնակ ճակատագրին դէմ...»: Ան կը գիտակցի մեծերուն բոլոր խաղերուն. «Կ'օգտագործեն քեզ մեծերը այս աշխարհի»: Խաչիկ Տէտէեանը կը տեսնէ, թէ ինչպէ՛ս «Երկիրն այս, նահանջի ու կորստեան ուղին է բռնած», եւ այդ պատերազմի արհաւիրքին մէջ ան կը գծէ՝ «ատելութեան դիմագիծը», «նախանձը անհանդուրժող», «անարգ ոճիր»-ը եւ այդ բոլորը կը սեղմէ իր մէջ՝ որպէս «քոսս իմ ներսիդիս»:

Բայց Խաչիկ Տէտէեան յոռետեսը կրնայ տեսնել «նոր Լիբանան»: Լիբանանը, «որ կը ցցէ գլուխը յաղթական՝ մահաքունէն զարթնած»:

Խաչիկ Տէտէեանին յոռետեսութիւնը իրաւամբ շարժող է, որովհետեւ ան գիտէ դէմ կենալ ներկայ օրերու ընթացքին, որ «այլ» է: Բայց ինք հոն չէ, քանի գիտէ գիտարեւ «անտարբերութեան» մէջէն, որ «ախտ» է եւ «կը սուրայ մոլազար»: Խաչիկ Տէտէեանը «անցեալի տխուր յուշերը վանած» է ու, տակաւին, «ամօթի ու պարտութեան բարդոյթէն ձեռքազատած», ան կը նայի «վաղուան օրուան յաղթութեան՝ հպարտութեամբ գօտեպնդուած»:

Այս յաղթութեան հպարտութիւնն է, որ Խաչիկ Տէտէեանը դարձուցած է «հպարտ» բանաստեղծ... Հպարտը երբեք գերակայութեան համար չէ: Ինչպէս որ ինք կ'ըսէ՝ «Աժան ու սին ինքնապար-

Շար.ը էջ 19

ՎՐԻՊԱԿ

Մասիս շաբաթաթերթի Յունուար 5, 2019-ի թիւով լոյս տեսած Գրայր ԸԵՊԵՏԵԱՆԻ «Ինչպէ՛ս ժամանակները կրնան Փոխուիլ» յօդուածին հետ օգտագործուած էր սխալ լուսանկար: Պէտք էր օգտագործել Արմուտ Շուսաբեկը եւ Գարտիմալ-Առաջնորդ Գոմ Տիւ արքեպիսկոպոսի լուսանկարները:

70-Ամեակ Վախճանման 1949-2019

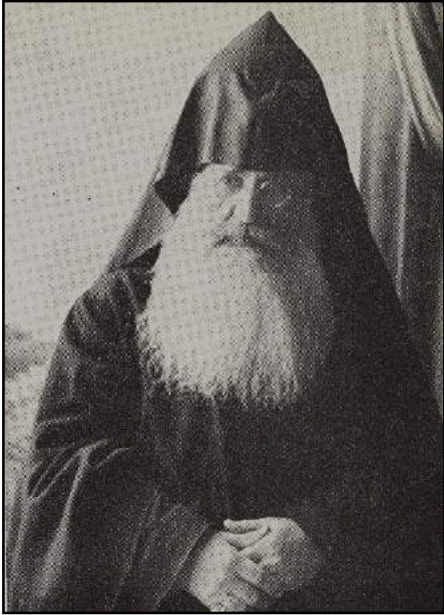
Տ. Կիրեղ Բ. Պատրիարք Իսրայելեան Հայոց Երուսաղէմի (1894-1949)

Տ. Կիրեղ Բ. Պատրիարք Հայ Երուսաղէմի իր կեանքի գնով պաշտպան կանգնեցաւ Հայոց Պատրիարքութեան եւ գաղթական հայ բնակչութեան երբ քաղաքական ամենադժուար եւ վտանգաւոր տարիներուն գահ կը բարձրանար, անժամանակ եւ տակաւին երիտասարդ իր կեանքը կը քրտնաբերէր: Իր հայրախնամ պատրիարքութեան մասին քիչ գրուեցաւ ու մեզի պարտք ինկաւ սոյն երախտիքը յայտնել ի յիշատակ երանաշնորհ Պատրիարքին:

ԴՈԿՏ. ԶՈՒԷՆ Ա. ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Պատրիարքին Վախճանումը

Ներկայ տարին պիտի նշէ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարք Երջանկալիչատակ Տ. Կիրեղ Բ. Իսրայելեան Պատրիարքի մահուան 70-ամեակը, գուգահեռաբար յիշատակելով Սուրբ Երկրին մէջ քաղաքական դժուարին ժամանակներու իր հովուապետութիւնը, շեշտելով որ շատ քիչ անդրադարձ կատարուած է իր մասին, նաեւ իր կարճատեւ գահակալութեան հետեւանքով (1944-1949): Իր պատրիարքութեան ընթացքին Իսրայելի պետութիւնը սկիզբ առաւ ու հրեայ եւ արաբ ազգութեանց բուն պատերազմներն ու Պաղեստինի վտանգաւոր կարգավիճակը մտահոգութեան ծանր պատնէշներ յարուցին Կիրեղ Պատրիարքի առջեւ: Հայութիւնն ու պատրիարքարանը անուղղակի թիրախ դարձան ու գաղթականի մակարդակին հասցուցին վանքաբնակ հայերը, որոնցմէ մեծ թիւով արտասահման գաղթել ստիպուեցան: Այս բոլորին ցաւն ու կոտորանքը Կիրեղ Պատրիարք իր վրայ վերցուց, մնալով իր Աթոռին վրայ գործունեայ եւ մտահոգ:

Կոպոսի հրաւերով Տիգրան կը թողուր ձեռնարանը եւ Սրբազանին կը հետեւէր Գահիրէ վերադառնալով 1918 մարտ 24-ին, ուր Առաջնորդը գինք Գալուստեան Ազգային Վարժարանի ուսուցիչ կը կարգուէր եւ քարտուղարի մասնակի պաշտօն կը յանձնէր Առաջնորդարանին ներս: Սրբազան Հօր հետ այս բարեգէպ հանդիպումը նախախնամական կ'ըլլար, քանի որ Տիգրան, որդի Տ. Մաշտոց Աւագ Քհնյ. Իսրայելեանի, հմայուած թորգոմ Սրբազանէն, իր սրտին մէջ ծրարած հոգեւորական դառնալու կոչումին անսալով, յետագային թորգոմ Պատրիարք Գուշակեանի յաջորդներէն մին պիտի ըլլար որպէս Կիրեղ Բ Պատրիարք Երուսաղէմի:

Հոգեւորականը

Տիգրան թորգոմ Արքեպիսկոպոսի հետ Երուսաղէմ կը մեկնէր ուր Սրբազանը կ'երթար Միջագետքի հայ որբերը Երուսաղէմ փոխադրելու ծրագրով: Այդ որբերուն մէջ էին Վասպուրականէն իրաք տարուած մերօրեայ հոգեւորականները Եղիշէ Տէրտէրեան, Հայրիկ Ասլանեան, Հայկազուն Աբրահամեան եւ Զգօն Տէր Յակոբեան եպիսկոպոսները: Տիգրան Երուսաղէմ կը մնար, եւ 1923 թուին Եղիշէ Դուրեան Պատրիարքէն կուսակրօն քահանայ կը ձեռնադրուէր վերակոչուելով Կիրեղ, դառնալով միաբան Սուրբ Ուխտին: 1930 թուի Եղիշէ Դուրեան Պատրիարքի վախճանումէն ետք Կիրեղ վարդապետ Տնօրէն ժողովին կ'անդամակցէր եւ հոգածու կ'ըլլար յաջորդ պատրիարքի ընտրական աշխատանքներուն, երբ յաջորդ տարին իր մեծաւորը թորգոմ Գուշակեան արքեպիսկոպոս Երուսաղէմի Պատրիարք կ'ընտրուէր: Կիրեղ Ե. Վրդ. Իսրայելեան անմիջական նեցուկը կը հանդիսանար թորգոմ Գուշակեան եւ յաջորդին Մեսրոպ Նշանեան Պատրիարքներուն տեսչական եւ ուսուցչական պարտականութիւններ ստանձնելով:

Կիրեղ Բ Պատրիարք Անգլերէն լեզուի իր գիտութիւնը Ս. Աթոռի եւ պետական

յարաբերութեանց գծով միշտ կենսական եղած է, յատկապէս երբ կանուխէն լուսարարապետ կ'ընտրուէր, սուրբ տեղեաց ընդհանուր հսկող՝ յաչս անգլիական հոգատար կառավարութեան: Որպէս իր Հոգեւոր Հայրը, 1939 թուի թորգոմ Գուշակեան Պատրիարքի անակնկալ մահը ծանր կշռեց իր վրայ: Յաջորդ պատրիարքը Մեսրոպ Արքեպիսկոպոս Նշանեան կարճատեւ մը գահակալելով, նոյնպէս կը վախճանէր 1944-ին, եւ յաջորդօրն իսկ Միաբանական ժողովը Կիրեղ Ե. Վարդապետ Իսրայելեանը Տեղապահ կ'ընտրէր, եւ նոյն տարուան հոկտեմբեր 20-ին՝ Պատրիարք Հայ Երուսաղէմի երբ տակաւին եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն չէր ստացած:

Կիրեղ Պատրիարք ստացաւ Կիրեղ Երկրորդ անունը՝ Կիրեղ Առաջինը նկատելով Կիրեղ Երուսաղէմայ Հայրապետը որուն օրով 350 թուին տեղի ունեցած էր Սուրբ Խաչի Երեւումը: Այլապէս, Երուսաղէմի հայ պատրիարքներուն մէջ Կիրեղ Ա չէ յիշուած: Նորընտիր Պատրիարքը եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ուշ ստացաւ որովհետեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Երուսաղէմի Կիրեղ Ա չէ յիշուած: Նորընտիր Պատրիարքը եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւն ուշ ստացաւ որովհետեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Երուսաղէմի Կիրեղ Ա չէ յիշուած: Կիրեղ Պատրիարք զլիաւորեց տասը եպիսկոպոսներու միանուագ ձեռնադրութեանց խումբը անմիջապէս որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը գահակալեց նոյն տարին, շնորհելով նաեւ պատրիարքին արքեպիսկոպոսի տիտղոսը:

Գահակալութիւնը

Եպիսկոպոսանալէն ետք Կիրեղ Բ Հայոց Պատրիարքի գահակալութիւնը տեղի ունեցաւ 1945 դեկտեմբեր 6-ին, իր ընտրութեան տարի մը յապաղումով: Անգլիոյ թագաւորին արքայական հրովարտակը չէր հասած եւ միաբանութիւնը կը սպասէր կաթողիկոսական վաւերացման եւ պատրիարքին եպիսկոպոսացման: Հայրապետական կոնդակը կարելի չէր եղած ստանալ քանի Մայր Աթոռի Գահակալը չէր ընտրուած: Անգլիոյ ձորձ 6-րդ Թագաւորի արքայական հրովարտակը Երուսաղէմ հասաւ 1945 նոյեմբեր 3-ին եւ Խաչ Աջապահեան, Ռուբէն Մանասեան եւ Մամբրէ Սիրունեան երեք արքեպիսկոպոսներու եւ միաբաններու ընկերակցութեամբ Կիրեղ Արքեպիսկոպոս ընդունուեցաւ բարձր գոմիսերին կողմէ ուր արքայական հրովարտակը ընթերցուեցաւ: Ի պատասխան Կիրեղ Պատրիարք կարգաց իր ուղերձը յայտնելով իր եւ միաբանութեան երախտագիտութիւնը Մեծն Բրիտանիոյ Թագաւորին: Վանք վերադարձին տեղի ունեցաւ գահակալութիւնը:

Գաւազակալութիւնը: Քաղաքական Տագնայ

Կիրեղ Բ Պատրիարքի կարճ շրջանը արաբ-հրեայ պատերազմի տարիները եղաւ վտանգելով Երուսաղէմի անդորրը, յատկապէս երբ 1948-ին Իսրայելի պետութիւնը ստեղծուեցաւ: Պատրիարքը ճաշակեց դառնութիւնը եւ որպէս Հոգեւոր Հայր մտահոգուեցաւ մինչեւ իսկ վնասելով իր առողջութիւնը: Մեծ թիւով հայ գաղթականներ Ս. Յակոբեանց վանք ապաստանեցան որոնց համար սնունդ եւ բնակարան պէտք էր հայթայթուէր: Ռմբակոծումները անդադար կը սարսափեցնէին երկրի ժողովուրդը եւ հայեր իրենց կեանքը վրայ կուտային: Միաբանութիւնը Կիրեղ Պատրիարքի հովանիին ներքեւ իր կարելին կ'ընէր, եւ Լիբանանէն Տանն Կիլիկիոյ Տ.Տ. Գարեգին Ա Հայրապետը օգնութեան կը հասնէր դրամով եւ պիտոյքներով: Վտանգը ընդհանրապէս ծանր ճնշեց Պատրիարքին ու միաբանութեան վրայ, եւ եթէ Կիրեղ Պատրիարք կարճ ապրեցաւ, միայն 55 տարիներ, գլխաւոր պատճառը քաղաքական դժիւր կացութիւնը եղաւ ու անոր պարտադրած պատասխանատու դիրքն ու բացառիկ նուիրումը:

Յուղարկաւորութիւնը

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Տ.Տ. Գարեգին Ա Կաթողիկոսի հովանաւորութեամբ եւ Լիբանանի թեմի կաթողիկոսական փոխանորդ Խաչ Արքեպիսկոպոս Աջապահեանի կարգադրութեան հանգուցեալ Տ. Կիրեղ Պատրիարք Հօր յուղարկաւորութիւնը սկսաւ Պէյրութի Ս. Նշան մայր եկեղեցիէն ուրկէ թափօրը Անթիլիաս յառաջանալով Հոկտեմբեր 30-ին Կաթողիկոսութեան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ վերջին օծումը կատարեց Նորին Սրբութիւն Տ.Տ. Գարեգին Ա Հայրապետը, ի ներկայութեան եպիսկոպոսաց դասուն եւ Լիբանանի պետական անձանց: Կաթողիկոսարանին մէջ դազաղը կնքուեցաւ եւ զրկուեցաւ Ամման ուր հասած էր Գարեգին Հայրապետ, որուն առաջնորդութեամբ միաբաններ իրենց Հոգեւոր Պետին դազաղը հասցուցին Երուսաղէմ:

Սրբոց Յակոբեանց վանքի Մայր Տաճարին մէջ հանգստեան պատարագը մատուցեց Եպիսկոպոս թեմի Առաջնորդ Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Սիրունեան եւ Պատրիարքին թաղումը կատարուեցաւ Մայր Տաճարի մուտքին յատուկ դամբարանի մէջ փոխան Ս. Փրկիչ վանքի պատրիարքներու շարքին, քանի որ այն ատեն Ս. Փրկիչ վանքը պատերազմի հետեւանքով արգիլեալ գոտիի մէջ կը գտնուէր: Ս. Յակոբեանց Միաբանական ժողովը իսկոյն Աթոռին Տեղապահ ընտրեց Եղիշէ Վարդապետ Տէրտէրեանը:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 massis2@earthlink.net

Տիգրան Տեր Իսրայելեան

Երբ 1916 թուին Եգիպտոսահայ թեմի Առաջնորդ թորգոմ Արքեպոս. Գուշակեան յանուն Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Գէորգ Ե Կաթողիկոսի Հայրապետական Պատուիրակի պաշտօնով Հնդկաստան եւ Մայրաքաղցն Արեւելք կ'այցելէր, Կալկաթայի իր կեցութեան ընթացքին որպէս քարտուղար իրեն կ'ընկերակցէր Տիգրան Տէր Իսրայելեան Ջուղայեցի երիտասարդը որ տեղուցն Մարդասիրական ձեռնարանի պատասխանատու ուսուցիչ-ներէն էր: Թորգոմ Արքեպիս-

Ծնունդի Տօնակատարութիւնը

Տօնական օրերը չեկած ամէն կողմ եղած զարդարանքները, լոյսերն ու ծառերը կը յուշեն թէ Մնունդը մօտ է: Ազատուողներն ու ճամբաները խճողուած եւ ուսանողներ արձակուրդի կը պատրաստուին: Շատերու համար Մնունդը պատեհ առիթ է ճամբորդութիւն կատարելու եւ աւելի բարեխառն կլիմայ ունեցող վայրեր երթալու եւ կամ հակառակը: Ուրիշներու համար Մնունդը հաւաքոյթներ կազմակերպելու կերտուածի հրաւերներ կատարելու առիթ է, իսկ ոմանց ալ փափաքը աջին ու ձախին նուէրներ առնել է: Դժբախտաբար վերոյիշեալները մարդոց մեծամասնութեան համար կեդրոնական տեղ կը գրաւեն, բայց ասիկա սովորական արձակուրդ մը չէ, իրողութեան մէջ հիասթափող դէպք մըն է:

Դուն ինչպէ՞ս կը ծրագրես տօնել Մնունդը: Եկէ՛ք միասնաբար յիշենք թէ ինչո՞ւ Մնունդը կը տօնախմբուի: Որպէս Հայեր այս երկրին մէջ, ուղղակի կամ անուղղակի կերպով երկու անգամ կը յիշենք Մնունդը: Գիտէ՞ք, կրկնակի տօնախմբութիւնը մեզ կը դնէ կրկնակի պատասխանատուութեան առջեւ: Աստուած իր Որդին զրկեց որ մսուրին մէջ ծնի եւ ըլլայ մարդոց Փրկիչը, մեր բաժինը ըլլալու է յիշատակել ու տօնախմբել մասնալատու կերպով, Աւետարանի լոյսով առաջնորդուած: Աստուածաշունչը Մնունդի պատմութեան հովիւներով մեզի, բոլորիս կ'ահագանգէ թէ խրախճանքներու, հաւաքոյթներու, արձակուրդներու, լոյսերու եւ գնումներու մէջ, որոնք ինքնին սխալ արարքներ չեն, անդրադառնանք ու կատարենք նաեւ հոգեւոր առողջ արարքներ:

Չորս գործողութիւններու պէտք ունինք.-

• Իմացնել.- Առաջին յայտարարութիւնը, բարի լուրը անշուք ու ընկերութեան մէջ անտեսուած հովիւներուն տրուեցաւ: Թերեւս կը հարցնես ինչո՞ւ հովիւներուն եւ ոչ քահանաներուն կամ դպիրներուն: Հովիւներուն այցելելով ու տալով աւետիսը հրեշտակը յայտնեց Աստուծոյ շնորհքը մարդկութեան հանդէպ: Հովիւները Իսրայէլի ամենէն յետիններն էին: Անոնց գործն ու աշխատանքը ծիսականօրէն անմաքուր ըրած էր գիրենք եւ հետեւաբար տաճարէն հեռու պէտք էր մնային: Վերոյիշեալ Աստուածաշնչական համարներուն սկիզբը կ'ըսէ «երբ տեսան իմացուցին»: Դուն ուրիշներու կ'իմացնե՞ս, կը տեղեկացնե՞ս եւ կը վկայե՞ս ինչ որ իմացած ես: Մտայղացումը ունեցիր քաջօրէն ուրիշներու տեղեկացնելու թէ աշխարհի Փրկիչը ծնած է եւ Ան քու Փրկիչդ է:

Չարմանալ.- Հովիւները արտօնութիւն չունէին դատարանի մէջ վկայ ըլլալու, սակայն Աստուած գործածեց խոնարհ հովիւները ըլլալու ականատեսները մարգարէութեան կատարման (Մեսիայի ծնունդին): Հրեշտակները փորձառութիւնը չունեցան ճաշակելու Աստուծոյ շնորհքը, ուստի չեն կրնար վկայներ ըլլալ ինչպէս մենք կրնանք: Հովիւները գեղեցիկ, ընդօրինակելի օրինակներ են բոլորիս համար, անոնք պատգամը հաւատքով ընդունեցին եւ անմիջապէս հնազանդեցան: Չուարձալի բաները մեզ հեռու կը պահեն

ըջօրէն խոկալէ եւ բանի մը մասին մտածելէ: Մնունդը սքանչելի ժամանակ է գուարճանալու, բայց հատուածին մէջ կ'ըսէ, «կը զարմանային»: Եկէ՛ք խորհինք պահ մը, ահա մաքրութիւնն ու սրբութիւնը փաթեթուած փոքրիկի մը ծնունդով, ահա ուրախութիւնը ողբերգութեան մէջ եւ ահա մեծ գուարթ յայտարարութիւն մը հովիւներուն: Ահաւասիկ փոքրիկը ծնած է մեռնելու համար եւ թագաւոր մը ծնած է աղքատիկ ախոռին մէջ: Դուն կրնա՞ս տրամաբանութեամբ եղածը պատկերացնել ու բացատրել: Միայն կը զարմանանք այս սքանչելիքին վրայ:

• Մտածել.- Մարիամ իր տան մէջ չէր, ան հրաշքով գաւակ մը ծնաւ, հրեշտակներ այցելեցին, հովիւներ եւ ժողովուրդ զարմանքի մէջ էին: Նորածինը Աստուծոյ խաղաղութիւնը եւ հաճութիւնը կը բերէր, ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս կ'ըլլայ: Կրնանք դիւրութեամբ մոռ-

նալ Մնունդին կարեւորութիւնն ու իմաստը մինչ մխրճուած ենք եւ տարուած արտաքին տօնախմբութեամբ: Դուն ժամանակ ստեղծէ մտածելու եւ խոկալու: Մինչ հովիւներ եւ ուրիշներ լսելով Մնունդի լուրը զարմացան ու հիացան, իսկ Մարիամ այս բաները սրտին մէջ պահելով կը մտածէր: Շատեր յաճախ որեւէ լուրի մը մեծ զգացումներով կը պատասխանեն, սակայն զգացումները կը շոգիանան ու պատգամին հետաքրքրութիւնն ու խոր իմաստը կ'անհետանայ: Մարիամ ընտրեց խորհիլ, մտածել եւ խոկալ:

• Փառաւորել.- Այս հովիւները հրեշտակներուն փոխարինեցին երբ փառաւորեցին Աստուծոյ: Ինչո՞ւ, որովհետեւ Աստուծոյ հետ խաղաղութիւնը իրականութիւն է: Յստակ է թէ մեր բոլոր ձախողութիւններով, յուսահատութիւններով, չար խորհուրդներով եւ սարսափելի մեղքերով, կրնանք Աստուծոյ հետ խաղաղութիւն ունենալ ու ահա՛ Աստուծոյ փառաւորելու բացառիկ առիթ մը: Հրեշտակները կը փառաւորէին, հովիւ-

ները կը փառաւորէին, մենք ալ փառաւորելու ենք, որովհետեւ Յիսուսով հաշտութիւնը իրականացաւ: Երկրորդ համաշխարային պատերազմին ժեներալ Այզընհաուր Եւրոպա կը գտնուէր, հօրը մահուան լուրը ստացաւ, ի՞նչ պիտի ընէր, Ամերիկա վերադառնալը անկարելի էր: Գրասենեակին դուռը գոցելով իր զգացումները թողլին չանձնեց եւ ապագայ իր պատասխանատուութեան: Եթէ Այզընհաուր Եւրոպայի մեծագոյն պատերազմի միջոցին ժամանակ կը գտնէ խորհելու իր երկրաւոր հօր մասին, իսկ մենք ժամանակ պէտք չէ գտնե՞նք դուռը գոցելու, Աստուածաշունչը բանալու եւ ապրելու Մնունդի դէպքը:

Յիսուս ինքն է մեր տօնախմբութիւնը եւ այս տարի արտաքին խրախճանքի, հաւաքոյթի, ճամբորդութիւններու եւ հրաւերներու մէջ նաեւ իրականացնենք Աստուած շնչական տօնախմբութիւնը՝ իմանալով, զարմանալով, մտածելով եւ փառաւորելով:

Organization of Istanbul Armenians
Invites you to attend the
12th Commemoration of
Hrant Dink's Assassination

Opening Remarks by
Dr. Ohannes Kulak Avedikyan
OIA Trustee and Chairman of Cultural Committee

Master of Ceremonies & Discussant
Edvin Minassian, Esq.
Chairman of OIA Board of Trustees

Keynote Speakers

Zakarya Mildanoglu
Architect - Author - Researcher
Columnist for AGOS Newspaper | Armenian Publications 1794-2009
Armenians of Smyrna | Armenian Soldiers / Prisoners in the Balkan Wars.

Presentation of the Annual Hrant Dink Spirit of Freedom and Justice Medal to Mr. Zakarya Mildanoglu

Hayko Bagdat
Istanbul-Armenian Journalist and Writer
"Turkey Pre and Post Hrant Dink Assassination and the Current State of Affairs." (Interview format with Edvin Minassian)

Garo Ghazarian, Esq.
Activist and Past Two Term
Chair of the Armenian Bar Association
"The Fierce Bolsahye"

Sunday, January 20, 2019 at 6 PM
Organization of Istanbul Armenians
"Krikor & Aved Kurkcuoglu Hall" 19726 Sherman Way, Winnetka, CA 91306
Reception to follow

For information, please call Dr. Ohannes Kulak Avedikyan at (818) 800-1976

Տղամարդը Գաղտնապես Ի՞նչ Կ'ակնկալէ Կնոջմէ

1) Լսել նոյնիսկ դատարկ բաները: Օրինակ՝ աշխատանքային երկար օրէն ետք, ան կ'ուզէ գրուցել ձեր հետ, իսկ դուք կը վանէք, թէ «յոզանած եմ», եւ կ'երթաք: Այդ պահուն ատիկա կրնայ սարսափելի չլիցի, սակայն եթէ պարբերաբար կրկնուի, թոյլ չի տար ստեղծելու վատահոլութեան միջոցը:

2) Զգտիլ պահանջները դրական տրամադրութիւնները: Մանրութիւնները անկարեւոր չեն: Եւ ձեր տղամարդը պիտի նկատէ զանոնք: Յաճախ ժպտեցէք: Յիշեցէք, որ կարեւոր է ոչ միայն թէ ինչ կ'ըսէք, այլ նաեւ, թէ ինչպէս կ'ըսէք:

3) Զքննադատել: Սորվեցէք քննարկել ձեր խնդիրները: Պէտք չէ պաշտպանողական դիրք բռնել: Սորվեցէք պատասխանատուութիւն կրել ձեր վարքին համար եւ կառավարել զայն:

4) Ըսել տղամարդուն, թէ որքան շատ կը սիրէք եւ կը գնահատէք զինք: Որքան ալ ձեզի համար դժուար ըլլայ, իւրաքանչիւրը կ'ուզէ լսել զովեւոր խօսքեր: Անոնք ոչ մէկը կը ձանձրացնեն: Եւ որքան յստակ ըլլան ձեր խոստովանութիւնները, թէ ինչու կը սիրէք զինք եւ կը գնահատէք, այնքան լաւ:

5) Հետեւիլ կենսակերպին: Ատիկա կը նշանակէ հանգստա նալ, ճիշդ սնուիլ եւ մարզուիլ: Հոգեբանօրէն մի ծանրաբեռնէք

ձեզ: Մինչեւ ուրիշներուն մասին մտածելը, անհրաժեշտ է նախ ձեր մասին մտածել:

6) Գիտնալ կարեկցիլ: Պարզապէս մի լսէք զինք, այլ նաեւ կարեկցեցէք, երբ ան կը կիսուի իր մտահոգութիւններով: Այդ պահուն ան պիտի զգայ ձեր հոգատարութիւնը:

7) Ընդունիլ անոր խորհուրդները: Ընդունեցէք զանոնք հաճաքով: Ատիկա կարեւոր է ձեր յարաբերութիւններուն համար:

8) Զտարուիլ հեռաձայնով: Յատկապէս երբ ժամանակը ձեր երկուքին համար է: Մէկ կողմ դրէք հեռաձայնը: Միմյանք հետաքրքրական ժամանակ անցուցէք: Անկեղծ հարցեր տուէք եւ լսեցէք պատասխանները:

9) Պատրաստ ըլլալ հոգալու ձեր յարաբերութիւններուն մասին: Բոլոր յարաբերութիւններուն մէջ ալ կ'ըլլան ե՛ւ լաւ, ե՛ւ վատ ժամանակներ: Անոնց պէտք է պատրաստ ըլլալ: Պէտք չէ շտապ հետեւութիւններ ընել: Բնական է, երբ կը համաձայնին կամ չեն համաձայնիր իրարու հետ:

10) Ստատրել անոր երազանքներուն: Ընտանեկան հոգերու պատճառով դիւրին է երազանքներու մասին մոռնալ: Փորձեցէք ուժ տալ միմեանց, որպէսզի ամէն պարագայի իրականացնենք երազանքները:

Ուժեղ Կնոջ Պէտք է Ուժեղ Տղամարդ

Ուժեղ եւ անկախ կինը միշտ անկեղծ կ'ըլլայ ձեր հետ, երբ գործը հասնի իր պահանջ-մունքներուն: Այնպէս որ դուք պէտք է վստահ ըլլաք, որ լիովին պատրաստ էք ատոր: Ուժեղ կանայք հիասքանչ են, անոնք անկախ եւ ուժեղ են: Ուժեղ կանայք դուրս կու գան կաղապարներէն ու իրենց համար անուն կը ստեղծեն: Անոնք կ'աշխատին մեծ ջանասիրութեամբ ու կը սիրեն իրենց ողջ սրտով: Անոնք ունին առողջ միտք, բարի սիրտ ու բարձր ձայն:

Այդպիսի կանայք յստակ գիտեն, թէ ինչ կ'ուզեն կեանքէն ու յարաբերութիւններէն: Անոնք իրենց ժամանակը չեն վատնիր այն մարդոց վրայ, որոնք արժանի չեն ատոր: Ուժեղ կանայք միշտ կը փորձեն ճիշդ գործել, անոնք ունին ամուր սկզբունքներ ու չեն դիմեր փոքրիկ մեծներու: Անոնք հաստատուն կերպով կանգնած են զոյգ ոտքերու վրայ եւ ատոր համար անոնց տղամարդ պէտք չէ: Ոչ բոլոր կանայք կրնան համապատասխանել ուժեղ ու ան կախ կնոջ չափորոշիչներուն: Չէ՞ որ ան մարտահրաշք կը նետէ բոլոր անոնց, որոնք կը յայտնուին իր կեանքին մէջ: Ան երբեք չի հանդիպիր այն տղամարդուն հետ, որ չի կրնար համապատասխանել իրեն: Անոր տղամարդը պէտք է յարգէ ու հաւատայ ինքն իրեն, որպէսզի կինն ալ կարենայ հաւատալ իրեն: Ան պէտք է կարենայ յաղթահարել այդ ճնշումը, որովհետեւ ուժեղ կինը իր տղամարդուն պիտի ստիպէ հասնիլ իր հնարաւորութիւններու սահմանագիծին: Ան գիտէ, որ աղամանդը կը ձեւաւորուի բարձր ճնշման ներքոյ, իսկ ուժեղ կանայք կը սիրեն աղամանդ: Ան կրնայ համբերատար ըլլալ, բայց չի հաշտուիր միջակու թեան հետ: Ան

ձեզի կը ստիպէ աշխարհին այլ կերպ նայիլ, եւ դուք պէտք է բաց ըլլաք ու պատրաստ լսելու անոր: Ուժեղ կինը չի համաձայնիր ձեր բոլոր ըսածներուն: Եթէ պէտք ըլլայ, ան կը պնդէ իր տեսակէտը ու անսասան կ'ըլլայ: Ան ձեր հետ չի համաձայնիր, եթէ գիտնայ, որ դուք ճիշդ չէք:

Ուժեղ կինը չի նահանջեր իր համոզումներէն, բայց եւ անոնք ձեր վիզին չի փաթաթեր ու կանխակալ չ'ըլլար: Եթէ պարզուի, որ ինքը սխալ է, ան իր մէջ ուժ կը գտնէ զայն ընդունելու համար: Անկախ եւ ուժեղ կինը միշտ անկեղծ կ'ըլլայ ձեր հետ, երբ հարցը վերաբերի իր պահանջ-մունքներուն. այնպէս որ, դուք պէտք է վստահ ըլլաք, որ պատրաստ էք ատոր: Դուք պէտք է համապատասխանէք անոր չափորոշիչներուն ու սպասուածներուն: Չէ՞ որ ան հակառակին հետ չի հաշտուիր: Այդպիսի կինը բովո՞րէն չ'անցնիր, տարատեսակ թեմաներ չի շրջանցեր, այլ միշտ ուղիղ գործի կ'անցնի ու կ'ըսէ, թէ ինչ կը մտածէ: Ան շատ հմուտ գրուցակից է ու չի սպասեր, որ դուք գուշակէք իր ցանկութիւններն ու պահանջները: Ան չի թաքնուիր ճշմարտութեանն ու չի վախնար ազնիւ ու անկեղծ ըլլալէն: Այդպիսի կնոջ կողքին գտնուելու համար պէտք է հաստակաշի ըլլալ: Ան ձեզմէ չի թաքցներ ճշմարտութիւնը, նոյնիսկ եթէ այն, ինչ պիտի ըսէ, կրնայ նեղացնել ձեզ:

Ուժեղ կինը կը հաւատայ, որ ուզածին հասնելու համար պէտք է ջանասիրաբար աշխատիլ: Եթէ դուք ձանձրալի դառնաք կամ յապաղիք, ան երկար չի մտածեր ձեզ լքելէ առաջ: Ուժեղ կինը

Յաջող Ծանօթութեան Գաղտնիքները

Ամենակարեւորը այլ մարդու հետ հանդիպման համար բաց ըլլալն է ու ատիկա ի սրտէ ուզելը: Նկատեցէք ու հետաքրքրուցէք այն մարդոցմով, որոնք կը հանդիպին ձեր կեանքի ճանապարհին: Այդպէս ակելի հաւանական է, որ դուք հանդիպիք ձեր մարդուն: Մինչեւ ոեւէ մէկուն հետ ծանօթանալը՝ օգտակար է ծանօթանալ ձեր հետ: Պատմեցէք դուք ձեզի կամ թուղթի վրայ գրեցէք, թէ ինչ կը սիրէք այս կեանքին մէջ, ինչով կը հրապուրուիք, ինչ հետաքրքրութիւններ ունիք: Յետոյ մտածեցէք ու գրեցէք, թէ ձեզի համար ինչը հետաքրքրական է գիտնալ ուրիշ մարդու մասին: Այս ոչ-բարդ վարժութեան կատարումը պիտի օգնէ ձեզի հասկնալու, թէ ինչի մասին կրնաք գրուցել այլ մարդու հետ ու ինչ հարցեր կրնաք տալ զինք աւելի լաւ ճանչնալու համար: Ծանօթանալու ժամանակ շատ կարեւոր է աչքերով առաջին կապը: Թէ ինչպէս կը նայիք մարդուն ու ան ինչպէս կը պատասխանէ ձեր հայեացքին, ատկէ կապուած է ձեր ծանօթութեան ապագան: Մարդոց մեծ մասը նոյնիսկ հայեացքներու կարճ տես հանդիպման ընթացքին դժուարութեամբ կը դիմանայ ու արագ կը հեռացնէ հայեացքը, իսկ միւսները հակառակը՝ կրնան յամուրջնալ նայիլ մարդուն այնքան ժամանակ, քանի դեռ ան իրեն անյարմար չզգայ ու առաջինը չհեռացնէ հայեացքը: Այս երկու տարբերակներն ալ, ըստ էութեան, ծայրայեղութիւններ են ու կրնան նոյն հետեւանքը ունենալ, այսինքն ձախողցնել ծանօթութիւնը: Պէտք է գտնել ամէկոտուութեան ու չափազանց յանդիպութեան միջեւ ոսկեայ միջինը:

Եթէ ձեր բախտը բերած է ու ձեր հայեացքները հանդիպած են, դուք կրնաք փորձել խօսակցութիւն սկսիլ: Զգտեցէք քաղաքավար ու նրբանկատ ըլլալու: Խօսակցութիւնը սկսեցէք այնպիսի հարցերէ, որոնք կրնան պարզաբանել, թէ որքան է տուեալ մարդու համար ցանկալի, որ դուք անոր դիմէք: Օրինակ՝ «Դուք դէմ չէ՞ք, եթէ ես ձեզի հարց մը տամ...»: Առաջին ծանօթութեան

ժամանակ շատ կարեւոր է անկեղծութեան աստիճանը: Ատոր համար ալ չարժէ պատմել ձեր մասին ա՛յն, ինչի համար դուք յետոյ կրնաք զղջալ, նաեւ պէտք է հետեւիլ գրուցակիցին ու հասկնալ, որ այդ պահուն անոր քան պատրաստ է ձեր անկեղծութեան: Այդ մասին ձեզի կրնան յուշել անոր շարժումները, արձագանգները, կամ կրնաք ուղղակի հարցնել՝ ան կ'ուզէ՞, կամ անոր համար հետաքրքրա կա՞ն է գիտնալ, լսել այդ մասին: Ծանօթութեան սկիզբը երկխօսութեան համար բաց ու բարեացակամ ըլլալը միանգամայն բաւարար են դիմացինին վրայ հաճելի տպաւորութիւն ձգելու համար: Զգտեցէք որեւէ առանձնաշատուկ բան չակնկալել դիմացինի վարքագիծէն, ու դուք ալ մի ընէք այն, ինչ որ կը հակասէ ձեր ներքին զգացողութիւններուն: Ուրիշներէն ակնկալելով որեւէ բան կամ մտածելով թէ անոնք ինչ կ'ակնկալեն ձեզմէ՞ դուք կրնաք պարզապէս չնկատել ու չճանչնալ իրական մարդը ու դժուար թէ համապատասխանէք անոր ակնկալներուն, քանի որ դուք անոնց մասին ստոյգ չէք գիտեր: Հաւասարակշռութիւն պահպանեցէք ձեր մասին խօսելու եւ ձեր գրուցընկերոջ մասին հետաքրքրուելու միջեւ: Ոմանց համար հաճելի է միայն իրենց մասին պատմել, իսկ միւսներուն՝ միայն լսել: Երկխօսութիւնը առաւելագոյնս արդիւնաւէտ կ'ըլլայ, եթէ դուք հաւասարաչափ պատմէք ձեր մասին ու նաեւ հարցեր տաք եւ ուշադիր լսէք դիմացինը: Զրոյցի ժամանակ մի շտապէք իրարու խորհուրդներ տալ կամ ալ դիմացինին խնդիրները լուծելու. շատ հնարաւոր է, որ ձեր գրուցակիցին ամենեւին ալ պէտք չէ ատիկա, հաւանաբար ան ընդամենը կ'ուզէ, որ դուք լսէք ու կարեկցիք իրեն: Ատոր համար օգտակար է սորվիլ նրբանկատօրէն հետաքրքրուիլ դիմացինին, թէ յատկապէս այդ պահուն ինչ կ'ակնկալէ ձեզմէ: Օրինակ՝ «Քեզի խորհուրդս պէտք է այս իրավիճակին մէջ, թէ՞ քեզի համար պարզապէս կարեւոր է ինձի պատմել այդ մասին»:

Զորամիրգեր, Որոնք Յատկապէս Կարեւոր են Առողջութեան Համար

Զորամիրգերը ունին բազմաթիւ տարրեր, որոնք անհրաժեշտ են մարմնի բնականոն աշխատանքին համար: Անոնք հարուստ են սննդարար նիւթերով՝ սպիտակուցներ, կենսանիւթեր, մանրաթելեր: Մասնագէտներու պնդումով՝ անոնց ներառումը սննդակարգ կ'օգնէ օրուան ընթացքին աւելի քիչ ուտելու անառողջ մթերք, ինչպէս նաեւ դրական ազդեցութիւն կ'ունենայ առողջութեան վրայ:

Սեւ սալորի չիրը իտալական տարբերակ է ուժի մակարդա կը բարձրացնելու համար: Բացի այդ՝ սեւ սալորը ունի բազ մաթիւ հանքանիւթեր, ինչպէս՝ քալիում, որ կը նպաստէ զարկե ընկալին ճնշումը իջեցնելուն: Թուզը ար-

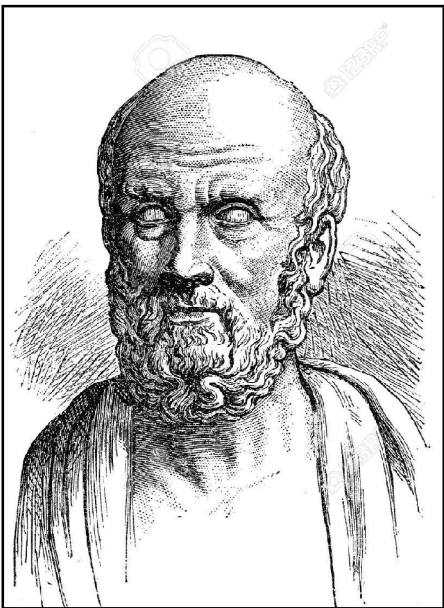
դիւնաւէտ միջոց է դիմադրողական համակարգը ամրացնելու, նիւթափոխանակութիւնը աշխուժացնելու համար: Մասնագէտները խորհուրդ կու տան թուզի չիրը օգտա գործել նաեւ թոքերու հիւանդութիւններու կանխարգիւման նպատակով: Չամիչը խորհուրդ կը տրուի սակաւարիւնութեան պարագային. անիկա կ'աշխուժացնէ հեմոկոպտինի եւ էրիթրոցիտ ներու արտադրութիւնը: Քանի որ թուզը հարուստ է հանքանիւթերով եւ կենսանիւթերով, յատկապէս օգտակար է այն եղանակներուն, երբ կ'աշխուժանան շարք մը հիւանդութիւններ: Անիկա կը խթանէ մարմնի պայքարը պաթոկեններու դէմ:

Յոյն Մեծ Բժիշկ, Արդի Բժշկութեան Հայր՝ Հիփոքրատ (460-370 Ք.Ա.)

Յոյն մեծ բժիշկ, որ ապրած է Աթէնք քաղաքին մէջ Փերիքլէսի իշխանութեան շրջանին: Ան կը համարուի արդի բժշկութեան հայր, որովհետեւ հիմնած է բժշկական առաջին դպրոցը: Ան էր որ առաջին անգամ ըլլալով բժշկութիւնը բաժնեց հին գիտութիւններէ, ինչպէս փիլիսոփայութիւն եւ աւանդական բժշկութիւն: Բժշկութիւնը հաստատեց որպէս ուրոյն ճիւղ: Իրեն կը վերագրուի նաեւ առաջին երգումը, զոր բժիշկներ կու տային եւ տակաւին կու տան մինչեւ այսօր իրենց գործը կատարելու համար ամենայն խիղճով:

Ըստ պատմաբաններու, Հիփոքրատի ծնած է յունական Քոս կղզիին վրայ: Էփեսոսի Սորանոս պատմաբանը, որ բժիշկին ամենաճշգրիտ կենսագրութիւնը պատրաստած է, կը յայտնէ, որ հայրն ալ բժիշկ էր Հերաքլիթէս անունով: Զաւակները՝ Թեսալոս եւ Տրաքո, ինչպէս նաեւ իր աները՝ Փոլիպոս, իր աշակերտներն էին: Ըստ հռոմէացի Կալէնի, յետա-գային Փոլիպոս դարձաւ իր նշանաւոր հետեւորդը: Հիփոքրատի արհեստը սորվեցաւ հօրմէն:

Հիփոքրատ կը հաստատէր, որ հիւանդութիւնները բնական երեւոյթներ են եւ կապ չունին աստուածային գործերու հետ: Ան առաջինն էր, որ բժշկութիւնը բաժնեց կրօնքէն եւ առեղծոսանքէն: Ան կը հաւատար, որ հիւանդութիւնը կապ չունի աստուածներու հետ, այլ առնչուած է բնութեան, մեր սննդականոնին, մեր վարուելակերպին: Մական կարգ մը վարկածներ, որոնց կը հաւատար Հիփոքրատ, ինչպէս հեղուկներու գոյութիւնը մարմնին մէջ (humorism), որոնց պակասին կամ յաւելումին պատճառով մարդիկ կը հիւանդանան, ապագային փաստուեցաւ, որ սխալ են: Որովհետեւ հին յունական օրէնքով հիւանդներու վերահաստումը արգիւտած էր, բժիշկներու աշխատանքի ձեւերէն մէկը գննումն էր (diagnosis) եւ դեղերու պատրաս-

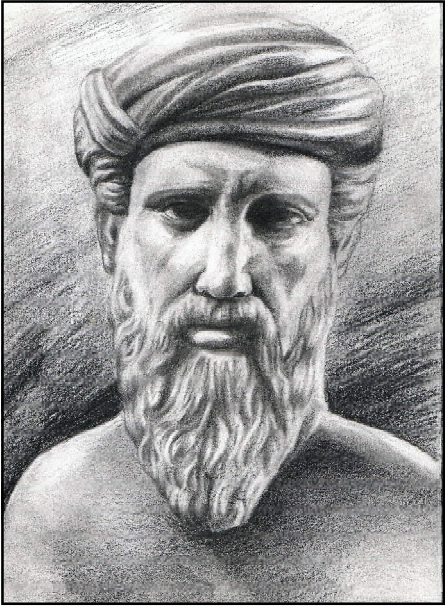
տութիւնը: Հիփոքրատ կը հաւատար հիւանդին հանգիստ տալու գաղափարին: Ըստ անոր, մարմինը կը պարունակէր չորս նիւթեր, որոնք պէտք է հաւասարակշռուած ձեւով գոյութիւն ունենային մարմնին մէջ: Այս նիւթերու հաւասարակշռութեան խախտումն էր, որ կը պատճառէր հիւանդութիւններ: Հիւանդը պէտք է պահել հանգիստ, անոր տալ մաքուր ջուր եւ զայն պէտք է միշտ մաքուր պահել: Գինի եւ մաքուր ջուր օգտագործել վէրքերու ուսման համար:

Հիփոքրատի դպրոցին կը վերագրուի կարգապահութիւնը եւ բոլոր ախտանշաններու եւ բուժումներու արձանագրութիւնը: Առաջին անգամ ըլլալով բժիշկներ սկսան արձանագրել իրենց նկատածը, որ կը համարուի սկիզբ ապագային գալիք բուժումներուն համար:

Մաւալուն գիրքերու շարքը, որ իրմով սկսաւ եւ իրմէ ետք շարունակեցին իր աշակերտները, կը պարունակէ 70 գիրք (hipocratic corpus): Հոն տեղ գտած են հին Յունաստանի բոլոր բժշկական գիտելիքները: Հիփոքրատին կը վերագրուի նաեւ այն ուխտը, զոր կը կատարեն բժիշկները աւարտելէ ետք: Անոնք կ'ուխտեն խիղճով մօտենալ հիւանդին եւ կատարել իրենց կարելին, բժշկելու համար զայն:

Յոյն Հին Մաթեմաթիկոս եւ Փիլիսոփայ Պիլաթորասի 17 Իմաստուն Միտք-Խորհուրդները

- 1) Խելամիտ կին, եթէ կ'ուզես, որ ամուսինդ իր ազատ ժա մանակը կողքդ ըլլայ՝ փորձէ այնպէս ընել, որ ուրիշ տեղ ան չգտնէ նոյնքան հաճելի ու լաւ պահեր, համեստութիւն ու քնքշանք:
- 2) Երջանիկ ապրելու մեծ գիտութիւնը կը կայանայ միայն ներկայով ապրելու մէջ:
- 3) Մեծագոյն գործեր ըրէք՝ չխտտանալով ընել մեծագոյն գործեր:
- 4) Եթէ կրնաս առիւծ ըլլալ, ուստի մի ձգտիր առաջինը ըլլալ փոքր գործ թռչուններու մէջ:
- 5) Կեանքը նման է խաղի. մէկ մասը կու գայ մրցելու, միւս մասը՝ առեւտուր ընելու, իսկ ամենաերջանիկները՝ նայելու համար:

- 6) Քեզի համար ընկեր ընտրէ: Դուն չես կրնար երջանիկ ըլլալ միայնակ: Երջանկութիւնը երկուքի գործն է:
- 7) Ինչպէս որ հին գինին պիտանի չէ շատ խմելու համար, այնպէս ալ կոպիտ վերաբերմունքը պիտանի չէ գրոցի համար:
- 8) Քծնանքը նման է նկարի վրայ պատկերուած գէնքին: Անոր նայիլը հաճելի է, իսկ օգուտ՝ չկայ:
- 9) Երջանկութեան ետեւէն մի երթար: Անիկա միշտ մէջդ փնտռէ:
- 10) Երբ կ'ուզես քնանալ, մի փակեր աչքերդ, քանի դեռ չես վերլուծած անցնող օրուան բոլոր արարքներդ:
- 11) Ոչ ոք պիտի անցնի չափը ե՛ւ սնուելու ե՛ւ սնունդի մէջ:
- 12) Նախ եւ առաջ մի կորսնցներ ինքնայարգանքդ:

- 13) Հարեցողութիւնը խելագարութեան մէջ վարժութիւններ ընելն է:
- 14) Արձանը կը գեղեցկանայ իր տեսքով, իսկ մարդը՝ իր ըրած գործերով:
- 15) Ընկերներու մօտ ամէն ինչ ընդհանուր է, եւ ընկերու թիւնը ինքնին հաւասարութիւն կ'ենթադրէ:
- 16) Հեռանալու պահուն ետ մի նայիր:
- 17) Ինչ ալ մտածեն քու մասիդ, ըրէ ա՛յն, ինչը արդար կը համարես: Նոյն կերպով անտարբեր եղիր ե՛ւ գովաբանութեան, ե՛ւ պարսաւանքի նկատմամբ: Կեանքը նման է խաղի. մէկ մասը կու գայ մրցելու, միւս մասը՝ առեւտուր ընելու...

MEMBER

NATIONAL NOTARY ASSOCIATION
NOTARY PUBLIC

Garine Depoyan

626-755-4773

554 N. Chester Ave Pasadena, Ca. 91106

ghdepoyan@gmail.com

INNOVATIVE

Designs Manufacturing, Inc.

idmifurnishings.com

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍ

ԼՈՒԼՈՒ ԽԱՅԵԱՆ-ՖԵՐՄԱՆԵԱՆ

Լուլու (Խայեան-Ֆերմանեանի մահուան տասնիններորդ (19րդ) տարելիցին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 27 Յունուար, 2019ին, Ս. Պետրոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցու մէջ, 17231 Sherman Way, Van Nuys յաւարտ Ս. Պատարագի:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ: Սգակիրներ՝ Տէր եւ Տիկին Արա Ֆերմանեան Վիգէն Գուլյումճեան

ՆՈՒՐԱՏԻՈՒԹԻՒՆ

Տիկ. Անահիտ Թովմասեան ի յիշատակ իր ամուսնոյն Վահան Թովմասեանի ու Հնչակեան 20 նահատակներէն կախողան բարձրացած Թովմաս Թովմասեաններու մահուան առթիւ, իր սրտաբուխ նուիրատուութիւնը կը կատարէ «Մասիս» շաբաթաթերթին:

ՆՈՒՐԱՏԻՈՒԹԻՒՆ

- Տօքթ. Միսաք Էքմէքճեանի մահուան տխուր առիթով, փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղան «Մասիս» շաբաթաթերթին, որոնց համար «Մասիս»-ի տնօրէնութիւնն ու խմբագրութիւնը իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն.
- Տէր եւ Տիկ. Աւօ եւ Ալին Մակարեան \$300
  - Տէր եւ Տիկ. Ռաֆֆի եւ Թամար Չորպաճեան եւ ընտանիք \$200
  - Տէր եւ Տիկ. Տօքթ. Յարութ եւ Նորա Աժտահարեան \$200
  - Hye Tennis Club \$200
  - Տէր եւ Տիկ. Սինան Սինանեան \$150
  - Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Ռոզին Տէր Դաւիթեան \$150
  - Տէր եւ Տիկ. Կարէն եւ Անժել Աժտահարեան \$100
  - Տէր եւ Տիկ. Նազարէթ եւ Հելեն Խոտիկեան \$100
  - Տէր եւ Տիկ. Սարգիս եւ Անի Սարգիսեան \$100
  - Տէր եւ Տիկ. Անդրանիկ եւ Հեռմինէ Խաչատուրեան \$100
  - Օր. Մատլէն Էքմէքճեան \$100
  - Տէր եւ Տիկ. Համբարձում եւ Թանիա Համբարձումեան \$100
  - Տէր եւ Տիկ. Տօքթ. Ռուբէն Եաղապեան \$100

20 Դասակարգի Զինակոչը, Թըքախօսութեան Արշալը

Շարունակուած էջ 13-էն

մակցած ձախակողմեան շարժումներուն կողմէ: Մերժուած են հայու ինքնութեան պատճառաւ: Բոլորին իր ազգային պատկանելութեամբ ճանաչում գտած, այդ պատճառաւ հալածուած, տարագրուած, աքսորուած, սպաննուած պատմական անցեալէ մը ետք, թուրք ձախակողմեան միտքը յանկարծ բոլոր հայերուն, յոյներուն, ասորիներուն, հրեաներուն, նեստորականներուն, քաղ-դէպցիներուն, ալեւիններուն կամ քիւրտներուն մատուցեց «մարդկութիւն»ը: Պահանջեց ուրանալ իրենց ինքնութիւնը եւ ներկայանալ համամարդկային ամբողջութեան:

«Նոր Օր»-ի Աւետիս Ալեքսանեանը, Ժագ եւ Վարդան Իճմալեան եղբայրները եւ նմանները գրականութեան, գեղարուեստի, պատմութեան եւ քաղաքականութեան առումով հսկայ պաշար ունեցող անուաններ եղած են: Այդ

սերունդի յառաջատար անուններէն ֆեհլիվանեանի կամ Պիպեռեանի յողումները վերաքաղով մը թրքերէն թարգմանութիւնով եթէ մատուցուի այս երկրի ընթերցողին, մարդիկ կը գիտակցին, թէ որքան սուղ արժած է այդ պաշարին կորուստը: Անոնց գրութիւնը տակաւին շատ բան սորվեցնելու կարողութիւն ունին:

Այս առումով կ'ուզեմ նշել թէ «Ակօս» սոյն աւանդութեան պատմական ժառանգորդն է: «Նոր Օր»-ականներու վաստակին անհետ կորած չըլլալուն, գոյատեւողներուն, Յակոբ Մնձուրիի, Հերմինէ Գալուստեանի, Հրանդ Տէր Անդրէասեանի, Ատրինէ Տատրեանի, Գարեգին Խաչատուրեանի կամ Շնորհք Գալուստեանի նման առաջնորդի յատկութիւնով օժտուած պատրիարքներու, բոլոր դժուարութիւնները յաղթահարելով կեանքի կոչած ընկերութեան մը բերքն է Ակօս»:

«ԱԿՕՍ»

«Հայարտ» Բանաստեղծը...

Շարունակուած էջ 13-էն

ծուծեամբ»: Այլ հպարտութիւն մըն է, որ Խաչիկ Տէտէեան յոռետես բանաստեղծը վերածած է շարժող եւ շարժուն: Շարժուն՝ կեանքի մէջ արժէքին տեսչալով եւ հասնելու ձգտումով: Ահա թէ ինչո՞ւ իր բանաստեղծութիւնը «շարունակուող» է, քանի արժէքի կեանքի ձգտումը երբեք պէտք չէ կենայ:

Իսկ արժէ՞քը... Ան հպարտ է՝ «հայ ծնած ըլլալով», հպարտ է՝ «հայտ արիւն կրելով»: Այս հպարտութիւնը իր մէջ կերտած է «հաւատք» մը, որ միշտ «վառ» է, կենդանի, ապրող եւ շարժող: Տակաւին, կեանքի նկատմամբ «համոզմունքով» մը, որ իր անձը եւ

ապրած օրերը վերածած են «Չերմութեան»: Այս «համոզմունքը» եւ «Չերմութիւնը» Խաչիկ Տէտէեան, հպարտ բանաստեղծը եւ մեզ բոլորս կը տանին յոռետեսութենէն դէպի արժէքի կեանքը տեսնելու եւ կերտելու մարտահրաւէրին:

Շնորհակալութիւն, Խաչիկ Տէտէեան, այս արժէքին ու ինքնութեան գիտակցութեան համար: Քեզի, մեզի եւ մեր բոլորին: Խաչիկ Տէտէեան՝ հպարտ բանաստեղծը, որ կը խթանէ մեզ բոլորս, որ մենք հպարտ հայեր ենք...

Հպարտ բանաստեղծը: Ան, որ յոռետես իրավիճակները կը շարժէ հասնելու եւ հասցնելու համար մեզ բոլորս արժէքի գիտակցութեան:

Ուժեղ Կնոջ Պէտք է Ուժեղ Տղամարդ

Շարունակուած էջ 17-էն

պատրաստ է պայքարելու ձեր սիրոյ համար ու ձեզմէ՛ իբրեւ պատասխան, կը սպասէ նոյնը: Դուք ձեր յարաբերութիւններուն մէջ ճիշդ նոյնքան ջանք պիտի ներդնէք, որքան կը ստանաք անկէ: Ուժեղ կինը կը հասկնայ, որ յարաբերութ-

իւններու մէջ բարդութիւններէն խուսափիլ հնարաւոր չէ, բայց ան այդ մարդը չէ, որուն կրնայ կանգնեցնել ատիկա: Չէ՞ որ ան երբեք չէ վախցած փորձութիւններէն: Եթէ դուք կ'ուզէք հանդիպիլ ուժեղ կնոջ հետ, դուք ստիպուած էք համապատասխանելու անոր:

VA Print Media

Book Printing • Hard Covers • Year Books
Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար Հեռաձայնել՝ ՎԱՀԻ ԱՋԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian

1743 E. Elizabeth St. • Pasadena, CA 91104
Tel: 626-793-6220 • Cell: 626-354-5924
vamedia@yahoo.com • www.vaprintmedia.com

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
\$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: _____
Address: _____
City: _____ State: _____ Zip Code: _____
Country: _____
Tel: _____ Email: _____

ՄԱՐՁԱԿԱՆ

Մեսիի Եւ Սուարեսի Գոլերը Յաղթանակ Բերեցին «Բարսելոնային»

Սպանիայի առաջնութեան 18-րդ տուրում արոյեան «Բարսելոնան» հիւրընկալուեց «Խետաֆերին»: Էռնեստո Վալվերդեի գլխավորած թիմն առաւելութեան հասաւ 2:1 հաշուով: «Բարսելոնայի» կազմում աչքի ընկան արժենթինացի Լիոնել Մեսիին եւ ուրուգուայցի Լուիս Սուարեսը:

Կատալոնական ակումբը 40 միաւորով առաջինն է եւ արդէն 5 միաւորի առաւելութիւն ունի երկրորդ տեղում ընթացող Մադրիդի «Աթլետիկոյի» նկատմամբ:

Սպանիայի առաջնութեան 18-րդ տուրում «Ռեալը» Մադրիդում խաղաց «Ռեալ Սոսիեդադի» հետ: Արժենթինացի Սանտյագո Սոլարիի գլխավորած թիմը պարտութիւն կրեց 0:2 հաշուով:

Արդէն երրորդ րոպէին «Ռեալը» պրագիլացի կիսապաշտպան Կազեմիրոն խախտեց կանոնները սեփական տուգանային հրապարակում եւ հիւրերը ստացան 11 մեթրանոցի իրաւունք, որն արդիւնաւէտ օգտագործեց պրագիլացի յարձակուող Վիլիան ժոզէն:

Հանդիպման վերջին կէս ժամը Արքայական թիմն անցկացրեց 10 ֆուտպոլիստներով: Երկրորդ դեղին քարտի համար հեռացուեց սպանացի յարձակուող Լուկաս Վասկեսը

«Ռեալը» 30 միաւորով 5-րդ տեղում է եւ 1 միաւոր հետ է «Ալլաեսից»: 6-րդ տեղում ընթացող «Բետիսն» ունի 26 միաւոր: «Ռեալ Սոսիեդադը» 22 միաւորով բարձրացաւ 11-րդ տեղ:

Կլոպ. «Մանչեսթեր Սիթին» Ուժեղ է «Լիվերպուլից»

Անգլիայի առաջնութեան առաջատար «Լիվերպուլը» գերմանացի գլխավոր մարզիչ Յուրգեն Կլոպը կարծում է, որ Անգլիայի արոյեան «Մանչեսթեր Սիթին» գերազանցում է իր ղեկավարած թիմին:

«Այո, մենք երբեմն յաղթել ենք նրանց, բայց դա տեղի է ունեցել այն պատճառով, որ մենք աւելի շատ կոլ ենք խփել, ոչ թէ աւելի ուժեղ լինելու շնորհիւ: Ինչ ես աշխատում եմ Անգլիայում, «Մանչեսթեր Սիթին» միշտ մեզնից աւելի ուժեղ է եղել:

Նրանց դէմ խաղը բարդ ստացուեց մեզ համար: Վճռական պահերին յաջողութիւնը չժպտաց մեզ: Բայց այդպէս պատահում է», - Կլոպի խօսքը մէջբերում է Goal.com-ը:

Յիշեցնենք, որ Անգլիայի ընթացիկ առաջնութիւնում «Լիվերպուլն» առաջին պարտութիւնը կրեց «Մանչեսթեր Սիթիից»՝ 1:2: «Լիվերպուլը» 54 միաւորով առաջինն է, «Մանչեսթեր Սիթին» ունի 50 միաւոր եւ երկրորդն է:

«Բորուսիան» 3 Մրցաշրջանում ֆուտպոլիստների վաճառքից Ստացել է Սօս Կէս Միլիարդ Եւրօ

Դորամունդի «Բորուսիան» վերջին երեք մրցաշրջանում վաճառել է 15 ֆուտպոլիստի եւ այդ տրանսֆերներից ստացել 476 միլիոն եւրօ:

2016-2017 թուականների մրցաշրջանում գերմանական ակումբը վաճառեց Հենրիխ Միխայիլեանին, Մատս Հոմելսին, Իլկայ Գինդոգանին եւ Յակոբ Բլաչչիկովսկուն՝ ստանալով 111 միլիոն եւրօ:

Յաջորդ մրցաշրջանում «Բորուսիան» 6 ֆուտպոլիստների տրանսֆերներից ստացաւ 251 միլիոն եւրօ: Թիմից հեռացան Ուսման Դեմբելեն, Պլեր-Էմերիկ Օբամեյանգը, Մատիաս Գինտերը, Էմրէ Մուրը, Սվեն Բենդերը եւ Ադրիան Ռամոսը:

Այս մրցաշրջանում ակումբն արդէն տրանսֆերներից ստացել է 114 միլիոն եւրօ՝ վաճառելով Անդրէյ Յարմոնչենկոյին, Սոկրատիսին, Միկել Մերինոյին, Գոնսալօ Կաստրոյին եւ Կրիստիան Պուլիշչիչին, որի վաճառքի մասին յայտնի դարձաւ Յունուարի 2-ին: «Չելսին» նրա համար կը վճարի 64 միլիոն եւրօ: Ամերիկացի ֆուտպոլիստը մինչեւ մրցաշրջանի աւարտը կը շարունակի հանդէս գալ «Բորուսիայում» վարձակալութեամբ:

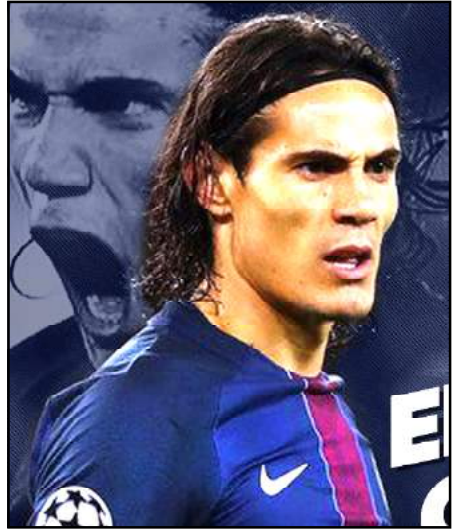
«Չելսին» 56 Միլիոն Եւրօ է Առաջարկում Կաւանիի Համար

Լոնտոնի «Չելսին» ֆրանսական ՊՍԺ-ի եւ Ուրուգուայի հաւաքականի յարձակուող էդրինտոն Կաւանիի համար առաջարկում է 56 միլիոն եւրօ, հաղորդում է ESPN-ը: Անգլիական ակումբը պատրաստ է տրանսֆերն իրագործել արդէն այս ամիս:

Կաւանին եւս ցանկանում է ձմրանը փոխել ակումբը: Նա գոհ է իր կարգավիճակից փարիզեան թիմում, որը յարձակման գծում նախապատուութիւնը տալիս է ֆրանսացի Կիլիան Մբայեին եւ պրագիլացի Նէյմարին:

Կաւանիի ծառայութիւններով հետաքրքրուած են նաեւ Մադրիդի «Աթլետիկոն» եւ իտալական «Նապոլին»:

31-ամեայ խաղացողի պայմանագիրը ՊՍԺ-ի հետ նախատեսուած է մինչեւ 2020 թուականը:

Globe Soccer Awards. Ռոնալդուն՝ 2018-ի Լաւագոյն ֆուտպոլիստ

Թուրինի «Յուվենտուսի» եւ Պորտուգալիայի հաւաքականի յարձակուող Կրիշտիանու Ռոնալդուն ճանաչուել է 2018թ. աշխարհի լաւագոյն ֆուտպոլիստ Globe Soccer Awards-ի վարկածով: Մրցանակաբաշխութիւնը տեղի է ունեցել Տուպայում: Ռոնալդուն հետ է թողել աշխարհի արոյեան Ֆրանսայի հաւաքականի յարձակուողներ Կիլիան Մբայեին եւ Անտուան Գրիզմանին: 33-ամեայ Ռոնալդուն այս մրցանակը ստանում է երրորդ տարին անընդմէջ, իսկ կարիերայում արժանացել է 5 անգամ:

Ռոնալդուն ստացել է նաեւ տարուայ լաւագոյն կոլի մրցանակը՝ 2017-2018 թուականների Ախոյեանների Լիգայի կիսաեզրափակիչում «Ռեալը» կազմում «Եուվենտուսին» խփած կոլի համար:

2018-ի լաւագոյն մարզիչ է ճանաչուել աշխարհի արոյեան Ֆրանսայի հաւաքականի գլխավոր մարզիչ Դիդիէ Դեշամը:

Տարուայ լաւագոյն ֆուտպոլիստին գործակալ է ճանաչուել պորտուգալացի ժորժէ Մենդեշը, որը ներկայացնում է Ռոնալդուի շահերը:

«Չելսին» 64 Միլիոն Եւրոյով «Բորուսիայից» Գնեց Ամերիկացի Կրիստիան Պուլիշչիչին

Լոնտոնի «Չելսին» ձեռք է բերել Դորամունդի «Բորուսիայի» 20-ամեայ խաղացող Կրիստիան Պուլիշչիչի տրանսֆերային իրաւունքը: Գերմանական ակումբը ամերիկացի կիսապաշտպանի համար կը ստանայ 64 միլիոն եւրօ, հաղորդում է «Բորուսիայի» պաշտօնական կայքը:

Մինչեւ այս մրցաշրջանի աւարտը Պուլիշչիչը վարձակալութեամբ կը շարունակի հանդէս գալ «Բորուսիայում», իսկ ամրանը կը միանայ անգլիական ակումբին: Ֆուտպոլիստը «Չելսի» հետ կը կնքի 5 տարուայ պայմանագիր:

Ընթացիկ մրցաշրջանում Պուլիշչիչը «Բորուսիայի» հետ բոլոր մրցաշարերում անցկացրել է 18 հանդիպում, խփել է 3 կոլ, կատարել 4 կոլային փոխանցում:

Օգիլը Ձմրանը Չի Հեռանայ «Արսենալից»

«Արսենալի» կիսապաշտպան Մեսութ Օգիլը ձմեռային տրանսֆերային պատուհանի ժամանակ չի փոխի ակումբը, հաղորդում է ESPN-ը: Ֆուտպոլիստը մտադիր է վերադարձնել տեղը մեկնարկային կազմում: Վնասուածքների պատճառով Գերմանիայի հաւաքականի նախկին խաղացողը չի կարողանում այս մրցաշրջանում հաստատուել հիմնական կազմում: Սակայն անգլիական ակումբի սպանացի գլխավոր մարզիչ Ունաի Էմերին յայտարարել է, որ չի ցանկանում վաճառել ֆուտպոլիստին եւ յոյս ունի, որ նա կը վերադարձնի նախկին մարզավիճակը:

Ընթացիկ մրցաշրջանում Օգիլը «Արսենալի» հետ բոլոր մրցաշարերում մասնակցել է 16 հանդիպման, խփել է 4 գոլ, կատարել 2 կոլային փոխանցում: